

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtik po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petivrstna (šestina „Domoljubove“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 20 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust — Reklamne novice navadna garmondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet poštno-hranišniškega urada št. 624.797. *****

Štev. 20.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1905.

Leto XVIII.

Domoljub — tednik.

Čimbolj se novo leto bliža, tem bolj je „Domoljub“ v skrbeh. Osemnajst let bo dopolnil v kratkem, torej odrašččen fant je; čvrst je in zdrav; tudi o denarnih stiskah ne more tožiti. Vendar takih skrbi, skoro bi rekel, takega strahu še ni imel, ko sedajle zadnje mesece pred novim letom. I zakaj pa, boste vprašali, zlasti vi njegovi dolgoletni prijatelji, ki ste se vedno živo zanimali zanj in njegovo stanje?

Glejte, spomnil se je, kakšno pismo je lansko leto ob koncu leta pisal svojim „dragim Domoljubovcem“. Pisal pa je to-le: „Najraje bi kar vsak teden ubral pot pod noge pa obiskal svoje zveste prijatelje; toda ker ne ve, če bi bilo to vsem prav, bo za prihodnje leto kakor dosedaj vsak mesec samo dvakrat potrkal na vrata... Ako se pa naročniki l. 1905 med seboj pomenijo in ob sklepu leta stopijo pred „Domoljuba“ z željo, naj jih v bodoče obiskuje vsak teden ter rekó, da mu zato radi privoščijo na leto tri kronice, bo on tega najbolj vesel in bo l. 1906 kot tednik ponosno romal od hiše do hiše križem slovenske domovine.“

In v teku leta je „Domoljub“ res prejel več takih pisem, v katerih mu prijatelji prigovarjajo, naj se le kar ojunači in kot tedenski prijatelj ter učitelj vprihodnje obiskuje svoje naročnike. To je lahko rečeno, a težje storjeno! Prejel je res več pisem, a vendar ne toliko, da bi brez skrbi mogel storiti tako važen korak! Vé, da jih prav veliko želi, naj bi vprihodnje vsak teden potrkal na njihova vrata in če bi tudi treba bilo par krajcarjev primakniti za obleko in pot itd. Vé pa tudi, da jih je zopet prav mnogo, ki ga sicer žele večkrat videti pod svojo streho, pa se vendar nekako z milim očesom ozirajo tja v tisti mošnjček, kjer so spravljene kronice in bi utegnila katera odleteti... Skratka, „Domoljub“ bi rad ponosno korakal kot tednik po lepi zemlji slovenski, sam o skrbi ga, da ne bi preveč prijateljev izgubil!

In ravno sredi teh hudih škripcev mu prinese pismonoša pismo, katero je pisala trda kmečka roka in ki se tako-le glasi: Dragi „Domoljub“! Obljubil si lansko leto, da začneš z novim letom 1906 vsak teden zahajati med nas, ako se naročniki med seboj pomenimo in ti na leto privoščimo tri kronice... Glej, pomenili smo se. — V nedeljo nas

je bilo v našem društvu skupaj več kot sto Tvojih zvestih starih naročnikov in enoglasno smo sklenili, da Te spomnimo Tvoje obljube in Ti sporočimo, da prav radi damo tri kronice, ako nas vsak teden obišeš. Veš, svet napreduje in mi napredujemo z njim in ne shajamo več s časopisom, ki nas komaj dvakrat na mesec seznanja s svetovnim napredkom.

Tudi Tvoji liberalni bratci, (lepi bratci to!) deloma že sedaj, deloma nameravajo z novim letom vsak teden zapeljevati naše ljudstvo in je zastrupljati... ali ni prav, da tudi Ti vsak teden popravljaš to škodo in delaš za pravo izobrazbo med našim narodom?

Pa ne mislimo samo tu pri nas tako, tudi drugod so naših misli. Ko je bil zadnjič ribniški novičar pri nas, ki daleč pride po svetu okrog, nam je pravil, da povsod že komaj čakajo, da postaneš tednik in da se jim tudi tista kronica tako ne smili. Zato brez strahu na pot kot tednik! Nič se ne boj; če se Ti tudi v začetku kdo skuja in Te zapusti, dolgo ne bo vztrajal. Veš, smo se Te preveč navadili... Torej, na svidenje kot tednik!“ —

In ko je „Domoljub“ prebiral to pismo, rastle mu je pogum, ginil

strah in ob koncu je vzkliknil: Korajža velja! Ako večina naročnikov tako misli, potem storimo že dolgo nameravani korak! Kako hočemo to izpeljati, o tem prihodnjič.

Razsodnim Notranjcem v prevdarek.

„Notranjec“, glasilo narodne napredne stranke, glasilo par mož, kateri bi si z njegovo pomočjo radi zagotovili različne sedeže v deželnem zboru, glasilo mlečnih študentov, kjer imajo priliko pokazati svojo prepisovalno zmežnost, to glasilo je v uvodnem članku 20. številke zapisalo besede: **Govorimo odkrito in odločno.**

Kako odkrito in odločno govori Notranjec o isti številki, to bi radi pokazali svojim bravcem notranjskim.

Splošna, enaka in tajna volivna pravica je zahteva vseh avstrijskih narodov. Bojé se je samo liberalci, ker dr. Tavčar se je sam izrazil v državnem zboru, da: „potem ne pride noben kranjski liberalcec ne v državni ne v deželni zbor.“ Poglejte sedaj, kako odkrito in odločno govori Notranjec! Tudi on je v besedah za splošno, enako in tajno volivno pravico, toda niti z eno besedico ne omenja dr. Tavčarja, kateri je v posmeh vse govornice govoril zoper volivno pravico. Kaj naj sklepamo iz tega? Take odkrit in tako odločen je, da se boji imenovati dr. Tavčarja, ki je na najodličnejšem mestu nasprotoval splošni volivni pravici, zahtevi vseh, posebno pa slovenskega naroda. To je odločnost! To je odkritost! Kako bo list zavzet za kako stvar v resnici, ne samo v besedah, ako se boji osebe, katera isti stvari nasprotuje? Ali nam ni dopuščene sklepati, da so besede Notranjčeve sama hinavščina? Seveda je Notranjcu lahketa, vdariti čez klerikalizem, pisati čez škofa, omeniti „Slovenca“, pobožati kakega kaplana; ne upa si pa v svoji odločnosti in odkritosti prijeti dr. Tavčarja, zato, ker bi se — zameril. Taka je Notranjčeva odločnost in odkritost!

Značilna je Notranjčeva vest, da se vršile nove volitve v zvezi s kolskih društev. Vsa Slovenija ve, da je tu dr. Tavčar dobil zaslužen plačilo za svojo nemškutarsko politiko. Vrglo ga je sokolstvo ter mu s tem pokazalo, da on ni več vreden nositi rdeče jopce, ker se je kazal izdajavca narodevega. In kaj izve bravec Notranjčev? Nič! V svoji odločnosti in odkritosti si Notranjec ne upa tega važnega

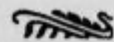
pojava povedati. Seveda, težko je govoriti o padcu dr. Tavčarja, ko ga je še pred par tedni hvalil. Čemu bi to tudi pravil svojim bravcem? Saj so tudi tako zadovoljni. On, odločni Notranjec, ta molči, ker se — boji, odkriti Notranjec pa tudi molči, ker noče povedati — preveč. To je odločnost, ki se boji zamere! To je odkritost, ki se boji povedati preveč!

„Mi nimamo vzroka žalovati za Hajnom,“ pravi „Notranjec“, in te besede se nam zdijo odločne in odkrite. Toda, ali so res odločne, ali so res odkrite? Vse kaj drugega! Kadar komu hiša pogori, tudi tako odločno in odkrito reče: Nova bo še lepša. Kaj je bil Hajn liberalni stranki? Steber je bil, na katerega se je spirala, brez njega bi bila že davno propadla. Zakaj ga je držala liberalna stranka tako dolgo na svojem mestu? Zato, ker je vedela, da s Hajnom pade tudi ona. In sedaj pride „Notranjec“ in pove svetu imenitno, odkrito srčno laž, da nima vzroka žalovati za Hajnom. Zakaj je „Notranjec“ tako čudno odkritosrčen? Zato, da tolaži sebe in svojo liberalno stranko. Izvrstna odkritosrčnost!

Če je v državnem zboru le kibnil kak liberalni poslanec, brž je „Notranjec“ napisal celo stran, da je sedaj domovina na konju. Veliko seveda ni mogel o takih govorih napisati, ker liberalni poslanci imajo malokedaj nahod te vrste. Sedaj je pa vendar priobčil dve novici. Eno, da je naš poslanec Šuklje opozarjal vlado na izseljevanje in zahteval železnico v Belo Krajino. Drugo pa, da je ministrstvo razveljavilo nepričakovano prepoved o žganju smokev. — Čudili smo se tej odkritosrčnosti! „Notranjec“ hoče biti gospodarski list, pa prav nič ne pohvali Šukljetovega prizadevanja za najvažnejše delo narodnega gospodarstva. Saj če bo vlada pustila oditi prebivalstvo, bota list „Notranjec“ in njegov urednik kmalu sama gospodarila. O razveljavljenju prepovedi za žganje smokev pa tudi ne pove, da je to povzročil marljivi naš poslanec dr. Zitnik. Zakaj je neki „Notranjec“ tako odkritosrčen? Zato, ker je „Notranjcu“ vse to, kar stori klerikalen poslanec za ljudstvo nič vredno. To je odkritosrčnost! Kateri list zasluži torej bolj, da mu rečemo, da skrbi za poneumljenje ljudstva...

Ljubi Notranjec! Če torej ne maraš učiti svojih bravcev, „kako odpravljajo se ovcam garje itd.“, pa piši o zraku, vodi, svetlobi in toploti. Piši o zraku, saj revež res težko loviš sapo, ker ti Domoljub vsako zavrže, katero poveš; piši o vodi še naprej, saj je res vse tvoje pisanje sama ljubezniva voda; piši o svetlobi, saj je res treba, da posveti mečna svet-

loba v tvoje mežgane, da se ne boš tako zaletaval; piši pa tudi o gorkoti, ker gorke, prave ljubezni do našega naroda nujno potrebuješ.

Kotiček za a. p. in p.

G. urednik, poslali ste mi pismo Vam došlo, naj se zagovarjam. O, le lepo po vrsti; najprej naj ima besedo tisti posestnik iz Radovice, med tem si jaz oddahnem; saj kotiček ni samo za abstinence.

„Gospod urednik!

Od rojstva Vašega lista, sem mu vselej zvest naročnik in bralec. Pa nisem še čital, da bi kdo take besne kega napadal, kakor gospod dopisnik v kotičku za a. p. in p. naše vinograde. Čudno ali ni ta gospod normalen ali pa je oslepljen s kako strastjo. Gospod dopisnik piše, da se bojimo, da pridejo abinentje na Dolenjsko trte pukat. Mi se tega nič ne bojimo; bi pa naletel, ako bi se kdo drznil priti trte pukat. Ako pogledamo v zgodovino; še Noe je vinsko trto zasadil in razširjena je po vsem svetu. Mnogi pesniki, ne pijanci marveč trezno misleči in zmerni možje so jo opevali: „Kras gorice, slava vrta, zemlje najsvetejši les“ in zopet na drugi strani: „Ti gorica mila, vrt nebeških trtic si; ti se zoveš in boš zvala „krasna“ do poslednjih dni“. In naj bi se kdo zabel iz vsega tega norčevati in se posebno še drznil priti in nam vinograde ruvati. Godilo bi se mu kakor Remu, ko je preskočil brazdo kod obzid rimskega mesta. Ni naš namen zagovarjati pijance. Ako pa ne privoščite treznim in zmernim ljudem kozarec vina, skrbite nam pa vsaj za dobro pitno vodo, katere nam večkrat primanjkuje. Gospod dopisnik misli, da mi samo pri sodih sedimo in pijemo, da takorekoč v vinu živimo, kakor ribe v vodi. Pa le počasi gospod, naprej glejte pa mislite, sicer padete, pa se Vam bo svet smejal. Pišete da te bo še le čez dvesto let; do tedaj, ko bi živeli, bi Vi še le k pameti prišli, da bi znali razmere raznih krajev.

Niste pa sigurni, da nebi Vaši abinentje, ako bi poživali do tistega časa, pijani po cestnih jarkih ležali.

Še eno, gospod dopisnik piše: Kdo bo dokazal, da je imel n. pr. v 15 letih več čistega dobička, ko je trto obdeloval, kakor če bi bil fižol sadil. To je največja budalost, katero je gospod dopisnik vkljub posebnemu pazenju in velikomiselnosti zapisal. Ta gospod gotovo malo zna lego naše dežele in tem manj razmere raznih krajev; morebiti njegov horizont mu je edino znana. Posamezni je letes dobil za vino 1000 goldinarjev ali 2000 kron, ali bi bil za fižol toliko dobil?

Mnogo bi še odgovoril gospodu dopisniku; toda sklepam s željo, da gospod dopisnik vselej dobro premisli, preden kaj takega za- piše, kar mu ni samemu dobro znano.

Saj vinogradi ne le da dajejo lep do- biček posestnikom, ko jih Bog obvarje, mar- več dajo veliko zaslužka bolj revnim in oni branijo in zadržujejo ljudi doma, da se ne iz- seljujejo.

Gospod urednik! eden dopis ste že do- bili od nas, radoveden sem, zakaj ga niste priobčili.^{*)} Prosim, da se ta dopis priobči.

Matija Cesar m. p.,

posestnik na Radovici pri Metliki.

Na Radovici, 25. septembra 1905.⁴

To je pa hud tobak, sečm dejal, ko sem k sebi prišel, prebravši to pismo. Dobro je bilo, da sem bil že pripravljen nanj. Če člo- vek naprej vé, ga manj boli. Povedal mi je par ur prej nek gospod, da je tako pismo na poti iz Radovice v Ljubljano.

Kje je on zvedel, ga nisem vprašal; vedel je pa tudi za tisto prvo pismo.

Dober „flajšter“ pa je bil záne, ko sem precej na to bral v nekem slovenskem časopisu dopis iz vinorodnega kraja, kjer najbrž še ni abstinentov, s temi-le stavki:

„Razbremenite čavek obrtniku in kmetu, za to diferenco obdačite čifutske tovarne za špirit, pa tudi druge „žganjarne“; vi kmetje pa obrnite tiste žulje, ki izkrvavé brez blago- slova v vinogradih, rajše na vaša zanikerna, zanemarjena polja, in storjen je zmago- nosni jez proti epidemični bolezni izseljevanja v Ameriko.“

Dobre poglejte, to nisem rekel jaz, sem le prepisal. Tudi menda nevelja za vse kmete-vinogradnike, ampak le za tiste, pri katerih je res tako. Dobro se mi pa le zdi, da nisem sam tako „besen“ in „oslep- ljen“ in „budalast“, ampak da so tudi drugi taki, ki dvomijo, da bi bilo vino in vine- gradi posebna sreča za Slovence. Solamen miseris, socios habuisse dolorum! Saj raz- umemo tudi Romulov jezik? Sicer pa nisem še odgovoril. Prosim za besede prihodnjič. Med tem pa: „perem si jezik!“

Političen pregled.

Konec zasedanja državnega zbora.

Državni zbor, ki se je sešel 26. sep- tembra, je vlada odgodila dne 6. oktobra do konca meseca novembra. S pestmi v žepih

^{*)} Op. ur. Priobčili ga nismo, ker nismo mislili, da je to želja dotičnega pisavca. Sicer ima isto vsebino in isti slog kot to pismo, vendar ga pri- občimo tudi s podpisom, če se nam to sporoči; razen enega stavka, ki žali neke druge Slovence.

so stopili to pot nemški levičarji in soci- jalni demokratje v zbornico. Vrat so hoteli zaviti baronu Gavču, ker je baje izdal tajno jezikovno naredbo za Slezijo ter izdal Av- strijo Košutu. Bilo je res mnogo ropota, krika in vika, a le v kozarcu vode. — Dasi poslanska zbornica ni storila nobenega sklepa, vendar enajstdnevno zasedanje ni bilo brez vsakega uspeha. Razpravljali so o dveh silno važnih zadevah: A v s t r o - o g r s k a n a g o d b a in volivna preosnova.

Avstro-ogerska nagodba.

Vlada je sklicala državni zbor, da označi svoje stališče glede premembe avstro ogerske nagodbe. Potrebo premembe je priznal cesar sam, zagovarjala in priporočala jo je tudi vlada. Mnogo se je govorilo o žrtvah Av- strije za ugled in veljavo skupne države, toda hudourniki so se izlili v široko strugo in mir plava nad vodami. Navzlic temu pa, da zbornica ni izvolila mož, ki bi se dogo- vorili z Ogrji glede premembe, vendar raz- prava o tem vprašanju ni brez uspeha. Vse avstrijske stranke brez izjeme so naglašale n u j n o p o t r e b o, da se izvrši izpre- memba zakonov, ki določajo razmerje do Ogrske in so neusahljivi vir obojestranskih pritožb.

Volivna preosnova.

Drugo vprašanje, ki še globokejšé vzne- mirja in bistri duhove je volivna preosnova. Gromoviti govori v zbornici, neovrgljivi do- kazi, da je skrajno krivičen sedanji volivni red, odmevajo po deželi in državi, odmevati morajo tudi v višjih krogih, ki se krčevito upirajo in boje za svoje predpravice. Toda led je prebit, vlada sama je priznala potrebo volivne preosnove na najširši podlagi. Vse ljudske stranke v zbornici so se izrekle za splošno volivno pravico.

Navzlic temu pa, da so Nemci za raz- širjenje volivne pravice, pa imajo silno ču- den pojem o splešni volivni pravici, kar nam priča predlog goslanca Ebenhoha, ki naroča vladi, naj brani pri tem nemške posest in predpravice nemškega naroda. Torej Nemci zahtevajo sicer splošno volivno pravico, ne pa enake. Po mnenju Nemcev bi tedaj Slovan ki je v njihovih očeh na mnogo nižji gospo- darski in socialni stopinji, imel le po en glas, medtem ko bi Nемеc imel po dva ali tri glasove. Naši poslanci in ž njimi vsi Jugoslovani in Čehi so se postavili v tej tečki na odločno stališče splošne in enake volivne pravice za državni in za deželni zbor. Naš politični voditelj dr. Šusteršič, ki je v tem vprašanju že v deželnem zboru pokazal svojo odločnost, je nastopal tudi pred dunaj- sko vlado in pred vsem državnim zborom ter je jasno povedal, da bomo mi z vsem našim ljudstvom šli v boj za pravice naših

sodržavljanov, ki se bili doslej tlačeni in se niso mogli udeleževati javnega življenja. Kakor znano, je v zbornici mnogo takih, ki se tresejo pred splošno volivno pravico, ker vedó, da pridejo potem namesto njih v zbor- nico možje iz ljudstva, ki se bodo drugače potegovali za ljudské koristi. Tem je dr. Šu- šteršič na glas zaklical: „Oni, ki se ustav- ljajo, bodo pohojeni!“ Izmed jugoslovanskih poslanskih krogov se pa žalostno sliši izjava dr. Tavčarja in njegovih sodrugov, ki tožijo, da ne morejo biti za splošno volivno pra- vico, ker potem oni ne bi bili več izvoljeni. Smejali so se jim na Dunaju zlasti Čehi in smejejo se jim tudi doma.

Nove volitve.

Ministerski predsednik Gavč je zbor- nici dejal, da koncem novembra zopet skliče državni zbor, ki bo imel priliko zborovati do konca junija ali začetka julija nato bode drž. zbor razpuščen in nove volitve bodo v drugi polovici septembra in v prvi pole- vici oktobra. Rekel je dalje, da ne prikriva, da je to vladni načrt, ako državni zbor de- voli državi, kar potrebuje: Državni proračun, trgovske pogodbe, prispevek za skupne dr- žavne stroške in vojaške novince. Ako se to ne zgodi, bode vlada preje volivce pokli- cala na volišče.

Naši poslanci.

Naši poslanci so v minulem zasedanju stavili zopet več nujnih predlogov. Poslanec Š u k l j e je stavil najni predlog glede iz- seljevanja v A m e r i k o, in je ž njim odkril nekaj zevajočih ran na našem na- rodnem telesu. Isti poslanec je vložil nujni predlog za podaljšanje dolenjske železnice do Karlovca in Ogulina. Mi- nister za zunanje posle je takoj odgovoril na ta nujni predlog in je obljubil, da bo vlada pospešila tozadevne obravnave in da bo podpirala vedovode na Kranjskem, ter izposlovala zadoščenje vojaških beguncev, ki bivajo v Ameriki. Naši poslanci so torej s svojim odločnim in stvarnim nastopom dobili od vlade besedo, da hoče delati za te silno nujne in važne naše zahteve. Nadalje je vložil poslanec P o g a č n i k nujni predlog glede dogodkov v Domžalah in glede hitre podpore za pogorelce v Ratečah. Poslanca Ž i t n i k in P o v š e sta uročila nujna pred- lega za pomoč pogorelcem v Dežji vasi in za pomoč po toči poškodovanim.

Volitve na Koroškem.

10. oktobra se je vršila nadomestna vo- litve državnega poslanca kmetiških občin za spodnji del Koroške. Slovenci se postavili za kandidata velezaslužnega deželnega po- slanca Grafenauerja, s katerim so pa pro- padli proti nemškim liberalcem. Toda kla-

verna je ta zmaga za Nemce, ker je njihov kandidat Zeifric dobil le 84 glasov večine, časten je pa poraz Slovencev, ki so napredovali od zadnjih volitev za 300 glasov. Prihodnjič imamo več upanja na zmago, kot smo jo imeli sedaj.

Na Ogerskem.

Odkar je vladar tako na kratko odslovil na Dunaju zastopnike večine ogerskega državnega zbora, se je Mažarom nekoliko pobesil nos. Odločnega odgovora na vladarjeve besede še niso dali. Začeli so strastno agitacijo za splošno in enake volivno pravico. Tudi ministerski predsednik Fejervari je uvidel, da zavoženega ogerskega vozu ne spravi drugače v pravi tir, če ne razširi volivne pravice. Napravil je že zakonski načrt glede splošne in tajne volivne pravice, po katerem bo imel pravico voliti vsak 24letni ogerski državljani, ki zna pisati, ker bi 150.000 dosežanih volivcev izgubilo volivno pravico, obdrže ti volivno pravico. Predložil je ta načrt vladarju, ki se pa še ni odločil in baje noče odjenjati.

Kako naj se reši ogerski spor?

Najkrajša rešitev spora med Avstrijo in Ogersko bi bila ta, da mi Ogrcem pustimo popolno svobodo, naj si uravnajo svojo hišo kakor jim drago. Preseka naj se vezel, ki ga državniki ne morejo razvozlati. Toda kaj je posledica te rešitve? Personalna unija — osebna zveza — to se pravi Avstrija in Ogerska bi imele samo skupnega vladarja, drugega pa nič skupnega. Taka unija pa pet let ni mogoča. Skupni vladar bi hotel in moral varovati koristi obeh držav, in tako bi bil ogerski vladar vedno v nasprotju z avstrijskim cesarjem. Kot ustavni ogerski kralj bi moral odobriti sklepe ogerskega parlamenta, ki bi popolnoma nasprotovali koristim Avstrije, in narobe, kar je seveda povsem izključeno. Zato se na ta način ne more končati spor med obema državnima polovicama. Edino mirnim potom je torej mogoča rešitev avstro-ogerskega spora in s spremembo zakonika po obeustranskih odposlanstvih.

Hrvaški poslanci na Reki.

Na Reki so se sešli pred kratkim hrvaški poslanci iz Dalmacije in iz hrvaške kraljevine, da se pogovore, kako stališče naj zavzamejo nasproti avstro-ogerskemu sporu. Izdali so nekako resolucijo, nekak sklep, v katerem je najvažnejše ono, kjer govore o odnosu do Ogrske. Hrvaški poslanci odobravajo politiško borbo, ki je sedaj bijejo združeni mažarski poslanci. To stališče so zlasti zavzemali Dalmatinci in so

to svojo izjavo takole podprli: Da doseže hrvaški narod svojo samostojnost, mora najprej končno pasti nemška nadvlada in ž njo zvezano nemško samosilje. Mažari so se te nadvlade nekoliko stresli, ko pa hočejo dalje, se jim stavijo silne zapreke; vsako stopnjo samostojnosti si morajo izvojevati. Narodi, ki nimajo samostojnosti, morajo v vseh točkah odobravati mažarski boj. — To stališče bi bilo popolnoma pravo, ako bi bil mažarski boj tako pravičen, kot si ga mislijo njihovi zagovorniki. Dalmatinci naj pomislijo, da se pri sedanjih spletkah ne gre za ogersko samostalnost, marveč edinole za utrditev najbolj zgrizene mažarske stranke. Ti naduteži si hočejo priboriti še večjo nadvlado nad nemažarskimi ogerskimi narodi. Zato se moramo sklepu združenih hrvatskih poslancev vsakako čuditi. Seveda ako Mažari zagotove Hrvatom vse pravice, vso svobodo, vse koristi v okviru ogerske države, ne bomo jim zavidali boljše bodočnosti. Pezabiti pa ne smejo, da so Mažari tudi leta 1868. Hrvatom predložili belo polo, ter jim obubovali nebesa na mažarskem zemljevidu. Mesto v nebesa so Hrvatje prišli v vice, ako ne v pekel.

Bratomorni boj

še vedno bijejo na Balkanu. Zadnji čas so prišla posebno žalostna poročila. Grki koljeje Bolgare, Bolgari Srbe, a Turki vse. Seveda je slednjim to v veselje, ker se njim sovražna naroda sama med seboj uničujeta. Grki so navalili na Bolgare v zadnjem času silno mnogo nesreče, a Bolgari mesto da bi poiskali pomoči in zavezo Srbov, da bi mogli tako zmagati Grke, delajo s Srbi isto, kar delajo ž njimi Grki. Bolgari in Srbi so se udarili pred kratkim v Orašju, kjer je padlo okoli 27 Bolgarov. Srbi so zaplenili v tej borbi mnogo brzostrelnih pušk in mnogo streliva. Ta poraz je za Bolgare toliko večji zaradi tega, ker ni bil na srbski strani ubit noben častnik, samo eden je bil lahko ranjen.

Cerkvena last v židovskih rokah.

Na Francoskem prodajajo sedaj tista posestva, kjer so stanovali prej menihi ali nune. Prodaja se na javni dražbi silno ceno in vse pokupijo židje. Država ima pri tem tako neznamenit dobiček, da ga pač ni vredno vpoštevati. Tako bo imela Francoska malo koristi od tega, da je pregnala redove. Židje bodo utaknili dobiček.

Rusija.

Rusija stoji pred volitvami v gosudarstveno dumo, v nekak državni zbor. Ministerstvo je že naročilo, da se morajo objaviti imeniki volivcev najkasneje do 28. t. m.

Zapovedalo je tudi, da se oblasti in uradniki osobito deželni glavarji in deželna policija ne smeje vmešavati v volitve.

Po vojski.

V Tokiju so že podpisali mirovno pogodbo. Ruska vlada je sklenila, da prepelje ruske vojne uietnike na ruskih ladjah v Vladivostok, od tam pa po železnici v domovino.

Kako sklepajo velesile pogodbe.

Angležka je že sklenila novo pogodbo z Japonsko. Dočim je prejšnja pogodba govorila o neodvisnosti Kitajske in Koreje, nova pogodba že izpušča Korejo. Obramba okoliže se je raztegnilo na Indijo. Sem je Angležka hotela zavarovati svojo indijsko posest. Zadnji čas se pa piše tudi o neki nemško ruski zvezi: Pravijo, da je Nemčija pripravljena skleniti zvezo z Rusijo in da sta se o tem že menila vladarja pri zadnjem sestanku.

LISTEK.

Strašna noč.

(J. Ferrich.)

Na svojem popotovanju sem prišel lani v leto neki večer zelo utrujen v srednji velik trg. Bil je ravno isti dan semenj in vse gostilne in prenočišča so bila polne tujcev. Po dolgem iskanju in povpraševanju se mi je vendar posrečilo, da sem dobil v gostilni „pri Orlu“ malo podstrešno sobo za prenočišče. Soba ni bila nič posebnega, niti kar se tiče glede velikosti, niti kar se tiče snage, toda — sila kola lomi.

Ko sem nekoliko povečerjal, se hitro spravim v posteljo in kmalu trdo zaspi.

Čez nekaj časa pa me prebudi iz sladkega spanca neko cvilenje, ki se je čulo pod posteljo. Nekaj časa poslušam in kmalu sem se prepričal, da je pod posteljo pes, ki ga gospodar zaprl v sobo. Ni mi kazalo drugega kot da sem vstal, zlezal pod posteljo in grabil nepovabljenega gosta in ga vrge skozi vrata.

„No, sedaj bo vendar mir“, dejal sem sam pri sebi in zlezal pod odejo ter skušal kolikor mogoče hitro zaspati. Ko sem napol zaspal, zopet začujem pod posteljo ono cvilenje kot prej.

„To je pa že od sile“, sem zarobantil „torej celo dva nepridiprav sta bila pod posteljo.“ Zopet skočim nejevoljen po koncu poiščem nadležno mrcino pod posteljo in vržem ne ravno preveč prijazno skozi vrata.

vrata dobro zaprem in zaklenem in se zopet ležem. Spanja sem bil zelo potreben, bil sem že truden in tudi drugi dan bo treba biti zgodaj po koncu.

Toda zaželenega miru še ni bilo. Kmalu začujem pod posteljo isto cvilenje in praskanje, kot že dvakrat.

„Torej še eden!“ Hitro skočim s postelje, pograbim tretjega psa in ga pošljem skozi vrata. Nato sem natanko pregledal vse pod posteljo, a o kakem psu ni bilo ne duha ne sluha.

Komaj sem zopet malo zaspal, že so se začeli zopet oni glasovi izpod postelje. Za Boga! Ali rasto psi iz tal? Ali lezejo iz slame kot bolhe? Ali padajo od stropa? Kaj početi. Kmalu je bil četrti pes zunaj.

Še enkrat sem natanko preiskal vse kote v sobi. Pod posteljo, pod mizo, za omaro vse prazno, nikjer živega bitja.

„Ako nisem v kakem zakletem gradu, tedaj moram imeti vendar že enkrat mr“, mislil sem si in stegnil utrujene kosti po postelji.

Že zopet ono cvilenje pod posteljo! Lasje so se mi začeli ježiti, groza me je obšla; obšla me je misel — da straši. To niso bili psi — to je moralo biti kaj drugega, kar sem metal skozi vrata. Toda — saj so bili vendar iz mesa in kosti, to sem dobro čutil, in z dlako poraščeno kot pravi pravcati psi.

Zbral sem ves pogum, kolikor sem ga imel in treščil petega psa skozi vrata in se spet vlegel.

Spanec pa ni več prišel. Preveč sem bil razburjen. Čakal sem, kaj še vse pride. Ista stvar se je ponavljala vedno in vedno. Odkod se jemljejo psi, tega nisem mogel dognati. Tolažil pa sem se, ko sem nesel devetega psa skozi vrata, da bo gotovo zdaj že konec, ker še nisem nikdar slišal, da bi bila imela kaka psica več kot devet psov. Ko pa sem nesel desetega vrun, mi je spet vsa tolažba splavala po vodi, ker sem bil prepričan, da so psi gotovo od dveh psic.

Vedno prenašanje nadležnih mrcin skozi vrata, me je že zares utrudilo. Slednjič sem vršil svoj neprijazni posel že skoraj napol v spanju. Ko se je začulo cvilenje in praskanje pod posteljo, sem vstal, segel pod posteljo, privlekel marcino za ušesa in jo vrgel skozi vrata, ter legel spat, dokler se ni zopet druga oglasila.

Proti jutru sem malo zaspal, dokler me ni prišla dekla klicati.

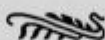
Ko zagledam gostilničarja, sem stresel svojo nejevolje nad njim, ker mi je odkazal za stanovanje sobe, polno mladih psov.

Debeli gostilničar z rdečim mesom pa se je zadovoljno smehljajal moji jezi in trdil, da ima same enega malega psa pri hiši.

„Kaj? Samo enega imate? Saj sem jih nesel sedemnajst po noči iz sobe. Če mislite goste zapirati v pasji hlev, oziroma v skladišče za pse, tedaj to storite z drugimi, jaz tega enkrat za vselej ne maram. Če plačam pošteno, hočem imeti tudi pošteno stanovanje.“ Tako in enako sem obdeloval gostilničarja, ki pa se je na moje največje jezo krohotal kot bi bil blazen.

„Kaj sedemnajst ste jih vrgli skozi vrata? Zdej mi je stvar jasna. Res je bil moj kužek v sobi pod posteljo, tega ste vrgli vun, pa je vedno nazaj prišel skozi luknjo, ki je izrezana spodaj v vratih, da pride lahke mačka v sobo in polovi miši. Torej ne sedemnajst psov, ampak enega ste vrgli sedemnajstkrat vun.“ In zopet se je začel na ves glas smejeti . . .

Skoraj me je bilo malo sram . . . plačal sem in kmalu odšel. V tej gostilni pa me niso nikoli več videli.

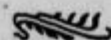
Tako se pa ni nadejal.

(Resnična prigodba.)

Bilo je v nekem boljšem kraju na Kranjskem, ali vsaj domačini menijo, da so kaj več kot drugi ljudje. Leto 1904 nagibalo se je k svojemu koncu. Prijeten je oni čas po božičnih praznikih. Pri vsaki hiši imajo pevice in belega kruha in vsakovrstne klobase in druge prešičje ali svinjske oblike. In vse to uživati pri tople zakurjeni peči, to je pač prijetnost, da jih ni dosti več takih na tem revnem svetu. Zato ni čuda, da so prijatelji posebno v „boljših“ krajih radi zbirajo zdaj pri tem, zdaj pri onem, da skupno uživajo te prijetnosti in se tako dan za dnem poslavljajo od starega leta. Tako je bilo tudi v našem kraju. Zbrali so se prijatelji ne samo bližnji, ampak tudi zdaj in zdaj so veselo zabrenčali konjski kraguljčki pred hišo in iz cedej se je izpulil ta in oni prijatelj in zlezal polagoma iz sank. Med temi je bil tudi dobri prijatelj Gruden. Dobro so se imeli in veselje in glas je naraščal in vedno navdušenije pesmi domoredne so vrele iz njihovih grl. In kdo bi se čudil temu! Vživali so jedi, ki delajo žeje, zato so pili in pili, seveda za žejo še malo premalo, za korajžo in za glavo prišlo ga je pa le nekoliko preveč. Tudi prijatelju Grudnu je dobra pijača nasmejala ljubkorudečih rožic na prijazna lica in dala mu je v glavo dobro misel, da se med prijazne pogovore in navdušeno petje podajo tudi govori. Že cel mesec december je mislil na neke zanj prav imenitno stvar, to je hotel danes razodeti zbranim gostom. Cin, cin, cin, zapoje kozarček. Vse še ozre, odkod ta glas. Precej so spoznali, da pozivlja Gruden, kajti samo on je stal in je še držal v rokah nož, s ka-

terim je potolkel na kozarec. Ko se pomiri družba, jame prijatelj Gruden približno tako-le govoriti: „Gospoda moja! Dovolite mi, da tukaj v tako zbrani družbi spregovorim par besedi. Gospoda moja, leto 1904. nagiba se k svojemu koncu in prav je, da se mi tukaj skupaj poslovimo od njega. H koncu gre pa še nekaj drugega. H koncu gre tudi moj god, zakaj jaz sem Gruden in godujem toraj cel ta-le mesec svoj god. Prepričan sem, da vsa tale cenjena družba nima med seboj moža, da bi obhajal svoj god cel mesec in še en dan, kakor jaz.“ Vsa družba je ostrmela in se čudila izvanredni Grudnovi časti in iz vseh grl se donele častitke Grudnu k tej njegovi prednosti. Vseskrižem se je glasilo: Živijo Gruden, slava Grudnu, na zdravje Gruden in nekdo je celo zaklical: Adijo Gruden, ker ni vedel več drugega novega izraza za Grudnovo počestčenje. Skoro bi ga bili dvignili na rame in ga nosili po sobi. Medtem, ko so vsi prirejali Grudnu take živahne ovacije, sedel je tam v kotu skromen gospod in je žulil med komaj vidnim smehljanjem konec svoje portorike. Ko je šel tudi hrušč Grudnove slave h koncu, dvigne se gospod v kotu prav boječe in pravi: „Sicer nisem jaz tako spreten govorec kot je moj gospod predgovorec, zato tudi ne bom dolgo govoril. Omenim le, da se ž njegovim govorom o koncu leta popolno strinjam, vendar pa se mu moram upreti, kar je govoril o dolgosti svojega godu. On pravi da ni takega kot on, ki goduje en dan in en mesec, jaz namreč godujem en dan in cela dva mesca skupaj, kajti jaz se imenujem Traven in godujem toraj malega in velikega travna in še ob godu svojega patrona. Zona je obšla dobrega Grudna, hrušč in trušč bil je patrikrat tolik kot konec Grudnovega govora. V prihodnje si bo pač dobro ogledal, pred kom bo govoril od svojega en mesec dolgega godu.“

* **Janežič-Bartel: Nemško-slovenski slovar.** IV. izd. (Deutsch-slovenisches Handwörterbuch von A. Janežič IV. Auflage, bearbeitet von A. Bartel.) Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar dovršila in izdala četrto izdajo nemško-slovenskega slovarja, po kateri se je zadnja leta že zelo povpraševalo. Gospod profesor A. Bartel v Ljubljani je to izdajo predelal, pomnožil in popravil na podlagi Pleteršnikovega slovarja in Levčevega pravopisa. V ostalem se nova izdaja naslanja na prejšnjo. Pomagali so pisatelju gg. prof. M. Pleteršnik, L. Pintar in g. A. Mikuš. Dasi je obseg knjige za štiri pole, to je 64 strani, večji, kakor oni tretje izdaje (sedaj obsega 57 pol, to je 912 strani), je ostala cena neizpremenjena, namreč: 6 K za broširan in 7 K 20 h za vezan iztis. Poština za posamezne pošiljatve 30 h več.

Razgled po domovini.

Našim naročnikom. Opozarjamo na uvodni članek, v katerem naznanjamo, da „Domoljub“ z novim letom postane tednik. O tem bomo še pisali.

† Nadškof in knez Andrej Jordan.

4. t. m. dopoldne ob polu 11. uri je na gloma umrl nadškof in knez goriški, metropolit ilirski itd., Andrej Jordan. Eno ure pred smrtjo je še podpisal uradne listine. Okoli 10. ure ga je obiskal domači zdravnik, s katerim se je prijazno in mirno razgovarjal. V njegovi navzočnosti ga prime kar nakrat huda slabost vsled krčenja srca, tajnik mu je podelil sv. zakramente, na to je nadškof kmalu izdihnil svojo dušo s križem in svečo v roki. Jordan je bil bolan že precej časa na želodcu. Iz te bolezni se je polagoma razvil rak. Močno bolan se je vrnil iz Rima od konferenc za slovansko bogoslužje. Od takrat naprej se je vedelo, da ne bo živel več dolgo. Vstajal je vsak dan po par ur, drugače je ležal. Nadškof in knez Andrej Jordan se je rodil kot sin gimnazijskega profesorja Jordana s Kranjskega v Gorici dné 29. novembra 1845. Gimnazijske in bogoslovne študije je dovršil v Gorici. Dnó 6. junija 1868 je bil posvečen v mašnika; deloval je najprej kot katehet na mestnih ljudskih šolah. Nadškof in knez dr. Andrej Gollmayer ga je imenoval svojim kapelanom in tajnikom. Po njegovi smrti l. 1883 je postal spiritual v goriškem osrednjem semenišču. Ko je bil l. 1885. prošt dr. Valussi imenovan knezoškofom v Tridentu, je postal Jordan prošt metropolitanskega kapitelja goriškega. Leta 1886. so furlanske kmetske občine izvolile Jordana v državni zbor. Leta 1891. je bil zopet izvoljen ter je pripadal zbornici do konca zakonodajne dobe. Po smrti nadškofa dr. Alojzija Zornaa meseca julija 1896 je postal Jordan kapitularni vikar, katero dostojanstvo je prevzel tudi po smrti kardinala Misije l. 1902. Dnó 17. maja 1902 ga je cesar imenoval goriškim nadškofom, v konzistoriju dnó 9. junija 1902 ga je pa pokojni papež Leon XIII. potrdil, nakar je bil dnó 20. junija 1902 v goriški metropolitanski cerkvi po poreškem škofu dr. Flapu posvečen in umeščen. A vladal je samo nekaj čez tri leta. Bolezen je bila kriva, da ni mogel izpeljati mnogo dobrih načrtov. Bil je blag mož, ki je hotel vsem najboljše. Šel je po večno plačilo, katero mu Bog daj v obilni meri!

Knjige družbe sv. Mohorja se pričeli ravnokar razpošiljati. 1. Koledar za leto 1906. obsega: Kratek nauk

o občni pridobnini. — Mali vedež. — Za smeh in kratek čas. — Juri baron Vega, spisal profesor Marko Pirnat (s sedmimi slikami). — Meškove pesmi. — Beseda o knjigah in knjižicah, napisal Jos. Volc (z dvema slikama). — Dr. Jernej Glančnik, spisal dr. Karol Vrstovšek (s 3 slikami). — Komendant Valentin Sumah (s sliko). — Fr. Neubaurove božične pesmi. — Popotnik, spisal Meško. — Jetničarjev Martinek, spisal Mihael Levstik. — Gos sv. Martina, spisal Pankracij Gregorc. — Profesor Jakob Wang, spisal dr. Janez Arnejc (s sliko). — Mihael Ambrožič, prvi in največji čebelar na Gorenjskem. — Aleksandrija in Slovenci; spisal P. Benigen Snój (s 15 slikami). — Portarturski junaki, spisal dr. Anton Medved (brez slik). — 2. Slovenske večernice obsegajo: Pošteni ljudje, spisal J. Kostanjevec. — Nesrečnež, povest spisal dr. Ant. Medved. — Zgodovinske povestice, spisal Feodor Jaromilov. — Pesme Meškove in Neubaurove. — Dalje je družba izdala letos še naslednje knjige: 3 Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini leta 1878., spisal Jernej pl. Andrejka. Knjigo krasi številne slike. — 4. Gospodarski nauki, uredila Viljem Rohman in Fran Dular. — 5. Zgodbe sv. pisma 12 snopič, spisal dr. Janez Ev. Krek. — 6. Dušna paša, spisal škof Friderik Baraga. (Nova izdaja.) Prihodnje leto namerava družba izdati: „Zgodbe sv. pisma“ II. del, spisuje dr. J. Ev. Krek; „Cerkveni molitvenik“; „Prisevernih Slovanih“, potopis spisal Josip Lavtižar; „Lešniki“, knjiga za odrastlo mladino, spisal Jožef Stritar; „Uporniki“, zgodovinska povest, spisal Ivan Lah in „Koledar“.

K izpremenci pri kranjski dež. vladi. 14. oktobra dopoldne se se predstavili uradniki dež. vlade in okrajni glavarji novemu dež. predsedniku gospodu Schwarzu. Pozdravil ga je v njihovem imenu dvorni svetnik dr. Schaffgotsch, ki je silovito hvalil barona Heina, ter je čestital novemu deželnemu predsedniku, da je naslednik takega moža. Novi deželni predsednik se je zahvalil, omenjal je uljudno s par besedami Schaffgotscha, o baronu Heinu pa ni spregovoril besedice. Pozdravil je novega dvornega svetnika grofa Chorinskega ter je povdarjal, da je vladi potrebno zaupanje ljudstva in da se izpostopanja vladnih organov mora ka-

zati ljubezen do ljudstva. O teh velevažnih izjavah še izpregovorimo.

Mlekarski boj in ravnatelj Pirc. V hudem mlekarskem boju, ki ga je ljubljanska okolica zadnje tedne imela v Ljubljano, je naposled, kakor znane, podlegel kmet, in cena mleku je ostala stara. Da je temu tako, so največ krivi tisti „prijatelji kmeta“, ki so ta boj začeli, ne da bi vse potrebno ukrenili, kako bodo to tudi izvojevali. Med temi prijatelji je tudi ravnatelj Pirc, mož, ki se že dolgo časa trudi, kako bi se našim kmetom vrnil za poslanca, a obenem ostal čist liberallec. Ta mož torej je v začetku ves gorel za zvišanje cene pri mleku, naposled v odločilnem trenutku pa se je umaknil in kmeta izdal. Pravijo, da je storil to zato, ker so mu liberalni prvaki tako ukazali. Res lep prijatelj našega kmeta to!

Veliki mlekar Pirc je v silnih zadregah, zato skuša mešati pojme in je pri tem tudi precej predrzen. Zato se poslužuje „Naroda“ v katerem sedaj trdi, da je akcija za podraženje mleka izšla iz „Zadružne zveze“, od dr. Šusteršiča in dr. Kreka. Da je to neresnično, ve vsakdo, ki se je zanimal za razvoj mlečnega boja, in je v nasprotju tudi z mnogimi „Narodovimi“ poročili. „Narod“ v dokaz navaja Seliškarja, o katerem čisto dobro ve, da že par mesecev nima službe pri Zadružni zvezi, kar je tudi „Narodni Gospodar“ javno naznanil. Seliškar je sedaj hodil s Pircem iz svojih zasebno trgovskih razlogov, ter se je iz ravno takih razlogov s Pircem vred korajžno umaknil. Seliškar je igral žalostno vlogo Pirčevega avtomata. Dr. Šusteršiča tlačiti vmes je še podlejše; on že dve leti nima nič opraviti z „Zadružno zvezo“. „Narodova“ zavijanja stoje torej na jako trhljih nogah in le bolj razkrinkujejo Pirca. Da je bil res Pirc voditelj vse stvari, se je v soboto pokazalo tudi pred okr. sodiščem. Odi je bil vođa Blaznikove tiskarne obsojen na 10 K globe radi tega, ker oklicev za podraženje mleka, katere je dobil od Pirca, ni dal v pregled državnemu pravdnistvu. Ravnatelj Pirc hoče zapuščeno svojo akcijo sedaj brniti s psovkami in psuje v „Poslanem“ v „Narodu“ kmete z „otrobami“ češ, da se je med otrobe mešal. Kako poniževalno za gosposkega ravnatelja gosposke kmetijske družbe! S tem predrznim gospodom pa se moramo še nekaj pomeniti. Kdo mu daje pravico v svojem „Poslanem“ napadati duhovski stan pišoč: Kakega take ostudnega članka... menda dosedaj

bode pravočasno in sicer vsaj en teden pred pričetkom tečaja, pismenim potom obveščen.

Zimski kurzi za stavbne obrtnike na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani

se pričnó, kakor se nam poroča dné 3. novembra. Tem kurzom je namen, pomočnikom (in eventualno tudi mojstrom) zidarskega, tesarskega in kamnoseškega obrta podajati ono znanje in one spretnosti, ki so podlaga za boljše in vspešnejše izvrševanje teh obrtov. Osobito pa imajo kurzi tudi še namen, pripravljati pomočnike za zakonito predpisane mojstrske izpite v stavbnih obrtih. Zimski kurzi se za vsakega izmed navedenih obrtov delé v dva tečaja, ki trajata vselej po pet mesecev in se pričneta 3. novembra, končata pa 31. marca. Poleg računstva in priredopisja se poučujejo v kurzih vsi oni stavbno tehniški predmeti, ki so v dosego označenega smotra potrebni. Pomočniki in mojstri, ki se iz enega ali drugega vzroka ne morejo vdeležiti pouka v vseh predpisanih predmetih, in ki želé svoje znanje izpopolniti le v nekaterih točkah, se sprejemajo kot izredni učenci (hospitantje), dokler je kaj prostora na razpolago. Pouk je brezplačen, pač pa je pri vstopu odšteti vpisnino 8 kron, za katero pa obiskovalci dobivajo vse risarske potreščine brezplačno od zavoda. Obiskovalci kurzov morejo dobiti ustarové v mesečnih zneskih od 20 do 40 K. Za vstop je treba prosilcu dokazati, da je star 18 let in da se je izučil zidarskega, tesarskega ali kamnoseškega obrta. Prednost imajo prosilci, ki so dovršili kako obrtno nadaljevalno šolo. Na take se tudi pri oddaji ustanov najprej ozira. Zglasila za vstop se sprejemajo v drugi polovici meseca oktobra pri ravnateljstvu šole.

Kmetovalci pozor! Pri prodaji prašičev, kož, žunih pridelkov itd, prekupcem priporočamo vsakomur največjo opreznost, ker se kaj lahko zgodi, da prekupčeva tehtnica pokaže nekaj kilogramov manj kot pa kaka druga.

Ali že imate? Zakaj pa ne?

Pa kaj pa? Pod tem zaglavjem piše zadnji „Domoljub“: I, lepo knjižico, ki je izšla ob tristoletnici Marijinih družb z naslovom: „Slava Mariji“. Človek bi mislil, da bodo Marijine družbe, za katere se tukaj gre, željno segle po njej! Mislil bi, da bodo vsi Marijini družabniki, ali recimo vsaj vsi dobri, vsi goreči družabniki hoteli vsak svojo knjižico imeti, ki pripoveduje tako lepe reči o Marijinih družbah, kakršnih ne dobite izlepa kje pisanih. Tu imate lep in natančen pregled vseh Marijinih družb na Slovenskem, katerih je toliko! Katerega dobrega Marijinega otroka bi ne veselilo videti, koliko družb in družabnikov je vseh skupaj? Družb je

okolu 500 in družabnikov okoli 50.000. Zato smo rekli, heteč te knjižice izdati: Tiskajmo je 10.000! Potem smo se premislili in rekli: e, bolj varno je, dejmo je samó 5000, da ne bo ostalo! Pa smo se še enkrat premislili in rekli: Naj bo samó 3000 zaenkrat; če bo treba, se bo pa še enkrat tiskala. Takó smo računali, — na, in zdaj je prodane šele nekaj sto. (!) In moški Marijini družbi ljubljanski, ki je prevzela vso skrb in ves trud in troške za lepe slavnost tristoletnice, preti za plačilo nevarnost, da bo pri knjižici, katero je ona založila, imela še — zgubo! Mesto da bi dobila od nje kako kronico, s katero bi pokrila svoje troške, pa zgubo! Sestrške družbe, ali boste res pustile, da bi se to zgodilo? Pustile, da bi trpela v svoji počrtvovalnosti ena družba zaradi brezbriznosti drugih?... Sezite po knjižici!

Politični shod na Jesenicah.

Na stotine jesniških delavcev je 14. okt. poslušalo dr. Krekov govor o splošni in enakivolivni pravici, ter o velikem navdušenju sklenilo neemajano nadaljevati boj za tako izpremembo volivnega reda. Ivan Gostinčar je poročal o nedeljskem počitku.

Javni ljudski shodi za splošno volivno pravico se višé v nedeljo 22. t. m. v Škofji Loki, Litiji, Kropi, Kamni Gorici, Devici Mariji v Polju, Medvodah in Zagorju. Mogoče bo to nedeljo še več shodov. Deželnozborsko zasedanje je pred durmi in ljudstvo zahteva svoje pravice.

Gorenjske novice.

Moravče. Na grob g. župnika Fr. Plešku. Otožno doneče je naznanil 29. kimevca zvečer veliki zvon naše farne cerkve, da župnika g. Fr. Pleška ni več med živimi. Med vsemi farani je odzval ta glas žalosten odmev, kajti vsi so pobožnega gospoda visoko cenili, ljubili in spoštovali. Zlasti starejši, ki se jih poznali še za časa njegovega bivanja kot ekspozita pred 20. leti na Vrhpolju, se bili vsled njih smrti globoke užaljeni. Pokojni duhovnik je bil zvest delavec na vrtu Gospodovem, usmiljen do ubogih mnogim tolažba v žalosti in nadlogah. Torej ni čuda, da se jih ob smrti vse spominja, želeč jim večni mir in sv. nebesa. Pa tudi gospod so Moravčane že od nekdaj spoštovali, kajti drugače bi si ne bili zbrali tu, ko stopili v začasni pokoj, mesto kjer so preživeli zadnje dni življenja. Pogreb je bil v nedeljo 1. oktobra popoldne. Vršil se je ob asistenci 10. duhovnikov, kateri je sledila

obilna maožica ljudstva. Vsi pa kateri smo g. župnika poznali, pojčimo v duhu k njegovemu grobu in molimo za mir in pokoj njegove duše. Sij:

On zvesto pasel je ovčice,
od Jezusa mu izročene;
je kazal pota jim pravice,
meneč za tuge se nobene.
Zatorej oj počivaj v miru
tvoj duh v nebeški na višavi;
naj v Bogu milosti vseh viru
plačilo živa v večni slavi.

Moravške novice. Katol. izobraževalno društvo je priredilo 17. in 24. p. m. društveno veselico. Na vzporedu je bilo petje in igri: „Zaamenje v gozdu“ in „Za letovišče“. Igri sta baje poslušalcem precej ugajali. Prva radi krasne zanimive vsebine, druga zavoljo zdrave šaljivosti. Pa kmalu spet kaj! — Predaval je v izobr. društvu stud. ph. g. Val. Rožič, član dijaške zveze „Zarije“, o državi in njeni ustavi. Govornik nam je pojasnil prav po domače, kdo vlada in dela zakone. Zlasti je povdarjal, da v Avstriji dandanes vlada ljudstvo samo. Kolike važnosti in pomena so toraj za nas vsake volitve! — Vihar s točo smo imeli 25. p. meseca. Oškodovane so vasi Svinje in Negastrn, kjer je toča obklestila precej jesenske pridelke. Zlasti prizadete so še občine: Krašnja, Črni graben in Blagovica. — O obilni zapaščini pokojnega župnika Pleško pripovedujejo nekateri po naši delini. Istina je, da so gospod zapustili komaj toliko, da se za silo pokrijeje pogrebni stroški. Kaj porečejo k temu oni, ki vedo toliko povedati o duhovskem bogastvu?! — Česa se liberalci vesele. A.: „Vendar se se enkrat nekoliko pomirile te naše politične homatije“ B.: „Čakaj, spomladi, ko bodo volitve, tedaj...“ A. (veselo): „Ali bomo zmagali?“ B.: „Ce tudi ne, pili bomo pa vendar le.“

Veselica v Ihanu. Piše se nam: Dandanes, ko se vse tako živahno giblje, ko društveno življenje na vseh straneh tako napreduje, tudi vrli Ihanci nikakor nočejo zaostajati. Te so prelepo pokazali z veselico, dne 15. oktobra. Komaj par mesecev je od tega, kar se je po prizadevanju neumorno delavnega, za blagor svojih ovčic vsega vnetega gosp. župnika A. Antončiča ustanovilo „kat. izobraževalno društvo“ in že je to društvo nastopilo s predstavo, ki zasluži popolnega priznanja. Že petje je prav ugajalo. Ko pa sta v deklamaciji „Noč in dan“ nastopili 2 deklici in govorili s finim čutom in lepim povdarkom, videlo se je takoj, da se bo tudi predstava sv. Neže prav izborno obnesla. Gosp. predsednik je prej vso igro prav temeljito in poljudno pojasnil, kar smatramo mi pri takih ljudskih predstavah sploh za bistveno potrebno. Kako naj sicer ljudstvo z zanimanjem sledi, kako igro

umeva, ako se mu ista prav nič ne pojasni! Videli smo že predstave, kjer takega pojasnila ni bilo. Obnašanje občinstva pa nam je med igro pričalo, da ono igre ni umelo! Kakšen naj je potem vzgojen uspeh igre! V Ihanu pa nam je pazljivost, s katero je občinstvo igri sledilo, pričala, da igro razume! Najbolj so se odlikovali sv. Neža, Smilijan, Klavdija in Lucina. Pa tudi vse druge so svoje vloge prav dobro pogodile. Prav nič ni bilo opaziti, da doslej še nikdar niso igrate. In vendar je bila to sploh prva igra v Ihanu. Z veseljem čestitamo vsem! Da se kmalu zopet vidimo!

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

† **Litija.** Litijska predplačica je za delavstvo dobila svojega lastnega zdravnika, v osebi g. dr. Antona Hawlika. Trdilo se je prej o njem, da ni zmožen slovenščine, a to ni res. Gospod doktor govori pravilno slovensko in je zelo skrben za bolne delavce. To skrb je pokazal pri bolni delavki Mariji Požeš, katero je slednji dan obiskoval. Sedaj imam v Litiji tri zdravnike. — Novo štirirazredno šolo bodo zidali na sedanjem živinskem trgu. Živinsko sejmišče pa premaknejo proti vasi Grbin. — Na cesarjev god je bila vsa Litija preplašena. Čemu neki? No povest se je pletla tako-le: V torek zvečer so dobili tovarniški delavci predplačo in zato si ga je Jožef Tomažič iz Grbina privoščil en glažek ali pa dva. Pil ga je pri „Miklavži“. Ž njim vred je pil tudi brezposelni Jožef Groboljšek. Tomažič ga je imel kmalu pod kapo in v rožicah je zapustil gostilno in šel proti domu. Še pred njim je odšel Groboljšek. Drugo jutro pa ni bilo Tomažiča nikjer, a na poti proti njegovi hiši ravno pred dr. Jamškovo vilo je bila mlaka krvi. Vsi so mislili, da je Tomažič zavratno umorjen in njegovo truplo odnešeno v bližnjo Savo. Sum je pa posebno letel na Groboljška, ker se je tisti dan odpravil, da odide iz Litije. V sumu so bili ljudje pa še bolj potrjeni, ko je poizvedoval Tomažičev sin po svojem očetu pri „Miklavži“ in je tam dobil Groboljška, ki se je začel tresti in vzdihovati: „Oh, zdaj bom pa gotovo jaz vsega kriv?“ Zato so ga orožniki prijeli in oddali v preiskovalni zapor. V sredo popoldne pa pride Tomažič demov in reši Litijo suma, svojce žalosti in Groboljška zapora. V pijanosti je padel in se pobil pred Jamškovo vilo, odtod tista kri, potem pa je kolovratil proti Polšniku, dokler ga v Tepah ljudje niso ustavili, češ mož tukaj se ne pride na Grbin. In tako se je srečno končala ta žalostna prigodba.

Casih so copernice ljudi vodile po hribih, zdaj jih pa ta copernska pijača! — Dne 28. septembra zvečer je bil javen delavski shod v gostilni pri Starovašniku. Prišlo je precej delavcev, — okrog 80 — ki so pazno poslušali predavanje g. Moškerca o načrtu državnega zakona za delavsko zavarovanje. — Litijsko planinsko društvo je v nedeljo, (8 okt.) priredilo z Ljubljancani vred svoj izlet na Primskovo. A vdeležba ni bila velika. Nekaj slovenskih planink in planincev jo je po poti nemško rezalo. Seve, saj to je bolj nobel! — Zadnji semenj v Litiji bi bil nad vse velikanski in dobro obiskan, da ga ni tako zaviral vse dopoldne silen dež. Zato se ni moglo razviti pravo sejgarsko življenje.

† **Od Svetega Križa pri Litiji.** Velika nesreča se je pripetila na kvartno nedeljo Antenu Tomažiču iz Gorajih Vodic. Vadila sta se z Jožetom Hribarjem

† Nadškof in knez Andrej Jordan.

streljati s stare dvocevno puško. Ko je Anton Tomažič ustrelil, se je puška razletela in Tomažiču raztrgala levo roko. Še isti dan so ponesrečenca peljali v novo-meško bolnišnico in ondi so mu jo odrezali, drugače bi bila vsaka pomoč brez uspeha. — Vsem vinskim kupcem in trgovcem se daje na znanje, da se je v Sv. Križki župniji, posebno v Moravški gori pridelalo veliko dobrega vina. Cena mu bo primerna. Kupci pridite v obilnem številu v Moravško goro, ker nam veselo tički pojó.

† **Vače.** Pogrešajo pošnega pota, ki je hodil v Litijo po pošto. Govoril je, da se bo obesil. Na zdaj je pa nemara res kaj tako prismojenega storil.

† **Štanga.** Naša fara žaluje za svojim vrlim rejakom g. profesorjem Francetom Marnom. Umrl je 5. oktobra v Topuskem na Hrvaškem, daleč od rojstnega kraja, kjer se je zdravil svojo nevarno bolezen vode-

nico, ki ga je spravila v grob. Rojen je bil pokojnik v Štangi l. 1846 in bil brat rajnega g. kanonika Jožeta Marna. Rodbina rajnih prebiva v šmartinski fari. Truplo rajnega profesorja so pripeljali v Zagreb in slovesno pokopali. Bil je prijazen gospod in priljubljen pri vseh in povsod. Cenjeni rodbini Marnovi naše iskreno sožalje.

† **Št. Lambert.** Čimdalje bolj uvidevamo, da je postalo na svetu vse narobe. Tako pravijo naši stari možje. Kdo je kdaj slišal, da je tako pozno toča padala, na, v noči od 5 na 6. oktobra, je pa še nas počastila in prav pošteno klestila, samo dobro da ni imela kaj.

† **Zagorje.** Tudi pri nas je padala imenovano nič precej debela toča. Električna v Toplicah že nekaj tednov dobro sveti. Tudi nesreč še ni bilo posebnih. Eno delavko je stroj zagrabil in na nogi poškodoval. — Sedaj je prišlo na dan, da so bili tisti piskalci na Weinbergerjevem vrtu — sami otroci, ki so piskali pri škofovem odhodu. No, saj smo si že takrat mislili, da so kaj takega zmožni samo otroci, naj si bodo že kakršnikoli. — 1. oktobra so imeli socialni demokratje shod, kjer so se potegovali za splošno velično pravico. Shod je bil dobro obiskan, a še več bi jih bilo, če bi ljudje zvedeli o pravem času. Kjer smo enim mislij, gramu lahko skupaj.

† **Primskovo.** 8. oktober je bil za nas žalosten dan. Poslavljali so se od nas naš g. župnik Ivan Golob. Sicer ne več sami, ker žalibog ne morejo več govoriti, ampak v njihovem imenu č. pater iz Zatičine. Ah, to je bilo žalostno slovo. Gospodu, ki odidejo v pokoj v Šmartno želimo iz dna srca ozdravljenja, da bi spet kedaj slišali njihov glas!

† **Šmartno.** V šmartinski fari so nekateri v zadnjem času z Mozesom vred na tla vrgli in razbili sedmo božje zapoved, kajti kradejo kot srake po noči — prej grozdje, zdaj pa poljske pridelke. — Na tifusu je umrla 6. oktobra tovarniška delavka Marija Požeš, ki je bila poprej vedno zdrava. Deset let je bila v predilnici. Sveto je živela in ravno tako sveto je umrla. — Resnično se je na nji izpolnilo: Dragocena pred Gospodom je smrt njegovih svetih.“

Z ribniške zemlje.

† **To zimo bo spet sneg bel.** Našim hribovcem so ga že dali in dolincem zdaleč pokazali snega za „mušter“. Bel bo spet, tega koliko ga bo še prihodnjo zimo, tega nam pa niso povedali.

† **Zdaj so pa na konju.** V Dobropoljih je preteklo poletje pobila deloma toča. Županstva so prosila pri vladi za odpis davkov in te dni so zvedeli prizadeti posestniki za poljšavo. Kako so bili zado-

voljni speznate lahko, ako vam povem, da je bilo 170 posestnikom odpisanih borih 61 kronic. Najsrečnejši je bil oni, ki so mu zmanjšal davek za 27 krajcarjev. Najmanjši odpis, in sicer tako majhen, da manjši ni mogel biti, znašal je en cel vinar. No za tega se pa tudi ni splačalo dajati pismenega potrdila, kakor se je od vseh zahtevalo. Nam se taka polajšava zdi norčevanje z ljudstvom. Radovedni smo ali je cenilna komisija dobila več ali manj kot 61 kron.

† **Cesar je odlikoval** deželnesodnega svetnika gospoda Danijela Šufflaja v Velikih Laščah z vitežkim križcem Franc Ježefovega reda.

† »**Ta vel'ka**« pri Sv. Gregoriju bo v nedeljo 22. t. m. ob 10. uri dopoldne.

† **Griža nas suče.** Na Veliki Slevici je za grižo bolno malo in odraslo in jih tudi pobira. Na Robu se je letila skoro bolj odraslih in jim ne prizanaša s smrtjo.

† »**Postavili hvaležni župljani**« smo brali na novi spominski plošči rajnega župnika L. Gerjolja na pokopališču v Laščah. To je hvalevredna hvaležnost, ki ohranja spomin moža, ki je toliko časa deloval v župniji, še poznejšim rodovom. Gotovo bi bili postavili tudi večji spomenik, pa so gledali na sorazmerje s spomenikom župnika rojaka in velikega dobrotnika Jakoba Grudna, ki spava smrtno spanje ob drugi strani vhoda v pokopališko kapelo.

† »**Cesta na Ljubljana.**« Take smo brali na občestni tabli v Laščah in smo se precej spumili na iblanska domača govarica in se nam je prav zdele, da se človek že v Laščah nauči, kako naj v Ljubljani govori.

† **Pripravne kanale** ima trg Ribnica. Drže kar po vrhu ceste in se zato dajo kaj lahko kar z grabljami pretrebiti, ako se kje zamaše. Prav zanimivo je na trgu ob plohi. Iz vseh žlebov bruha voda na cesto kot gorski hudourniki, tako da ima človek pred seboj Benetke, ob straneh pa »Švajca visoke gore«.

Belokranjske novice.

† **Iz Metlike.** Kakor veša v luč, tako se razni poslanci zaletavajo v ministre s svojimi prošnjami. Tudi o belokranjski železnici so se že zaletavali razni liberalni Plantani v ministre — a vsi so odleteli z omejenimi peruti, ker niso imeli prave volje. Sedaj pa nas veseli, ko smo slišali, da je vrli poslanec g. Šuklje, mož, ki res dela, vzel našo prepotrebno železnico na piko in jo tudi priporočal v državnem zboru. In veste kaj so ministri rekli na Šukljetove besede? Niso rekli: ne bo šlo! Rekli so, da naj se takoj peča ž njo železniški odsek! Torej vendar enkrat vsaj to, da se oni, ki

imajo govoriti pri železnicah, poučijo o naši revščini! Čast Šukljetu! Plantan naj pa le še naprej kupuje štempeljne, da bode smel »meriti železnico«!

† **Poslanec Pfeifer** je vložil v državnem zboru nujni predlog za podporo po toči poškodovanim v črnomaljskem okraju. — Tako delajo katoliško-narodni poslanci!

† **Orožniki** so zopet dobili Franceta Roglja, ki je bil ušel iz ječe v Metliki.

† **Naj le pišejo!** Zvedeli smo od g. Ivana, da razni doktorji Srnjaki v Metliki o njem pišejo za »špas« po cajtengah. Mi jim pa povemo, da naj si razni možicelni izbijejo iz glave misel, da ne zna nobeden drug pisati v »Slovenca« kakor g. Ivan ali g. Davorin. Želimo pač, da bi tudi ta dva kaj zapisala o raznih škandalih v čitalnici, potem bi dohtarji drugač zvižgali! Za danes samo to. Drugič bomo vzeli pa fotografijo v roke in z nekim dežnikom tudi druge pokazali ljudem — pa v »Slovencu« zopet.

† **Peronospera** je bila v Metliki na obrazih tisto jutro, ko so se prej v čitalnici stepli. Vse je bilo poparjeno!

† **Sneg** je padel že na Gorjancih in po kočevskih hribih 10 t. m. Mogoče, da bode treba pripraviti se na dolgo in trdo zimo.

† **Vinska letina** po Belokrajini je občno slaba. Pozor za drugo leto!

† **Poštno zveze na Belokranjskem** so prav pomanjkljive. Posebno se pritožuje narod rad tem v Adlešičih in na Radovici. Na vsak način bi moral biti na obeh teh krajih samostojen poštni urad, ki ga imajo drugje še z dosti manjšim prometom. Mimogrede vprašamo, čemu neki prihaja neredno zdanja pešpotna pošta iz Črnomlja tja proti Adlešičim? — Tudi ceste in druga pota so strahovita ponekod na Belokranjskem. Uprav nevarna je cesta od Vinice - Zilje - Preloka - Adlešiči. Mi se kar čudimo bistroumnosti merodajnih činiteljev, da se ne preskrbe drugačne ceste, nego ta vratolomna kozja pot G. Laknerja kot načelnika cestnega odbora odločno pezivljamo, da naj tudi za te kraje kaj učini in ne samo za druge ceste, posebno za ono proti Stražnemu vrhu. Koliko časa že pripevamo k cestnim dokladam, bi se tudi za nas že kaj lahko ukrenilo.

† **V semiški župniji** razsaja po nekaterih vaseh huda griža. Več ljudi je vsled tega umrlo: mladih in starih. Med njimi tudi najstarejša oseba v fari, namreč 96letna Neža Bajec iz Vavpčje vasi.

† **Cesarjev god** so pri nas v Semiču poštno obhajale šole iz iz Semiča in Širekljevca. Šolarji in učiteljstvo se je lepo udeležilo službe božje. Le črešajevske šole ni bilo, ker je dotično solsko vodstvo ravno na cesarjev god imelo baje »neko grižo.«

Mi pa pravimo: če je samo vodstvo ravno takrat imelo »neko grižo«, ko je bilo treba iti k maši, bi pa vsaj poslalo k njej šolarje. Naj bi okr. šol. svet storil v tej zadevi svoje korake!

† **Nekateri naši gostilničarji** so še vedno tako nespametni pa mislijo, da bo harmonika in ples napolnil njihove prazne žepe in omožil njihove hčere. Pa iz harmonik pride navadno slab glas in pretep. To najbolj vedo tam doli v Stranski vasi in pa v Semiču št. 12; kjer je bil tepež zadnji semnji dan. Sramota za gostilne, kjer se zbira in pretepa smet cele fare!

† **Občinske volitve** občine Črešnjevec so razveljavljene zaradi raznih nepravilnosti. Ena med temi je bilo tudi nasilno postopanje od strani nekaterih liberalčkov in njihovih presleptjencev. Može pri prihodnjih volitvah se pokažite res možake in volite možake! Vaš župan naj bo pošten možak, ne pa kak brezverski, bogokletni »kramar!« Tuji si ne dajte prigovarjati od onega moža, čegar dolžnost je, da nauči vaše otroke pošteno brati, ne pa vas voliti župana! Mislim, da razumete!

Iz raznih krajev Dolenjske.

† **Pri Št. Jurji pod Kumom,** zlasti na Padežu v Dol. Osredku in Selu vlada že tri tedna huda griža. Pri nekaterih mine v par dneh, druge zlasti odraslene drži čez dva tedna. Umrlo je 7 otrok do 7. leta in tri ženske. Pa tudi nekateri može so v veliki nevarnosti. Po zdravila hodijo v Zagorje, v Trebenj in v Celje, torej po 5 ur daleč. Bog vé, zakaj občina plačuje v zdravniški zaklad?

† **Letina v Št. Juriju pod Kumom** je bila srednja, parkrat je grozila toča, ki pa je dosegla nekatere njive. V »Domoljubu«, ne v »Slovencu«, je nekdo sicer trdil, da je naredila 20.000 kron škode, pa to je bilo nekje drugje. Ko smo se pa branili takih novic, je pa očital »grozno trditev« in »hudobno veljo«, kar hvaležno nazaj pošiljamo.

Notranjske novice.

— **Z Vrhniko.** Župan, kot kmetski prijatelj. Pod tem naslovom poročali smo v 18. številki »Domoljuba«, da naš župan in Franc Trček iz Bevk ne privoščita kmečkim podobčinam 8 odbornikov, ker sta se zoper to število kmečkih odbornikov pritožila itd. — Pa vse jedno, če tudi kakor vobče znano je bil naš župan zelo velik prijatelj bivšega deželnega predsednika Heina, ni se mu posrečilo s pomočjo očeta Trčka odvzeti kmečkim pod-

občinam 3 odbornike in ravno toliko podobinskih oskrbnikov. Kajti, četudi je naš župan mogoče mišljenja, da se da z divjimi petelini, ribami, jabolki, jagodami s prilizovanjem in drugimi takimi sredstvi pri višjih gospodih vse doseči — vendar c. kr. deželna vlada z odlokom 20. septembra t. l. št. 16417 ni ugodila njihovu rekurzu in pripoznala je kmečkim podobčinam 8 odbornikov in ravno toliko oskrbnikov. Radovedni smo, če se bode zoper to odločbo isti oče Trček, katerega so kmetje za to izvolili občinskim odbornikom, da bi varoval njih koristi nikakor pa ne, da se bi našemu županu pustil vporabljeni za njegovo slepo orodje — pri tožil do ministrstva ali ne. Če se bode pri tožil, mu bode v drugič že drugače posvetili, ker popisali bode še druge njegove grehe. Bevčani pripovedujejo, da je naš zvit župan radi tega Trčka tako pridobil na svojo liberalno stran, ker mu pravi „gospud“ Županovc. No gospud Županovc! če bode z naprej s kmeti držali in da ne bode več trobili v liberalni županov rog skrbeli bomo tudi mi zato, da se Vam bo reklo „gospud Županovc“. Dne 25. septembra t. l. vršil se je pri nas odobritni ogled (kolivacija) našega vodovoda. G. zvedenci so vso delo g. podjetnika zelo pohvalili samo z glavami so majali, zakaj se ni vodovod napeljal iz „Starega mlina“, ker sedanji studenci ne bodo nikdar dajali v poletnem času dovolj vode. Pa kaj hočemo, ker naš slavni občinski odbor obstoji izvečine iz samih tacih pohlevnih backov, da vse prikimajo kar župan reče. Naš župan, kateri je mnenja, da je tudi tehnično izobražen, je pri sejah vedno zatrjeval, da bodo sedanji studenci dajali v sekundi 7 1/2 litrov vode take, da bode prav gotovo na vsakega prebivalca prišlo najmanj 70 litrov vode na dan, ter da se bi voda brez vsake skrbi lahko napeljala do sosedne vasi Stara-Vrhnika. No, pa g. župan so se precej metili, v poletnem času ob največjem delu in najhujši vročini ni imel en del trga nikake vode in dovažati so morali isti prebivalci kateri so se najbolj vodovoda veselili in katerim bi imel vodovod najbolj koristili — zopet vodo z vezmi kakor pred vodovodom. Poleg tega bila sta pa ravno ob tem času, ko je največ vode primanjvalo, pokvarjena dva javna vodnjaka, da je voda noč in dan neprenehoma uhajala in naš župan, kateri se usti, da je zelo vnet za blagor ljudstva, še do danes ni potrebno ukrenil, da se bi ta vodnjaka popravila. Pa kaj misli sedaj storiti naš skrbni oče župan? Napeljati hoče vodo iz „Starega mlina“ kar bi stalo po izreku zvedencev okoli šestdeset tisoč kron posebno, ker je dvomljivo, če bode mogoče vnovič dobiti državno in deželno podporo. Nam se zdi, da se upa naš

Derče vendar malo preveč rogoviliti na račun ubožih davkoplachevalcev, da dela zopet tako drage projekte, ko je pokazal pri prvi napravi vodovoda, da malo razume v vodovodnih stvarih. Zraven tega je pa v zadnjem času vodo iz „Starega mlina“ kupil neki županov prijatelj, o katerem dvomimo, da bi jo brezplačno ali vsaj za primerno ceno hotel sedaj odstopiti. G. župan, če tudi ste se pri neki občinski seji radi občinskih naklad na ugovor nekega g. odbornika izrazili: „A kaj drugi, vsaj tako jaz, gospod Kotnik in g. Lenarčič narveč davka plačamo.“ Vedite, da Vi, ki ste po svojih stariših podedovali veliko premoženje ne da bi zanj kedaj kaj trpeli — lažje pogrešite pri davkih 100 gld kakor pa ubogi opekarski trpin 1 krono. Tedaj občinski zastopniki na noge in ne dovolite več novih davkov, ker se že sedanjih neznosnih občinskih naklad ne bode mo najmanj 45 let oprostili. Da g. župan, če hoče človek vsa javna, častna in druga taka mesta imeti mora tudi zraven kaj delati in za blager ljudstva skrbeti, nikakor pa ne sme na „zaslužne“ kriščke misliti in se brigati za plemstvo „Fichtenu“.

— **Skandal.** Tipograf Max Schäber ima razobešene v hotelu pri Kroni v Postojni s a m o n e m š k e (!) reklamne liste. Škandal!

iz Starega trga pri Ložu.

— **Zadnje občinske volitve v Ložu** se pokazale, da so se začela nekaj tako slavni liberalni ložki trdnjavi majati tla Moč znanega loškega terorizma pojema, hlapčevski strah izginja; le malo jih je še v Ložu, ki bi na povelje, došlo s Špelinevega praga, popadali na trebuh.

— **Strah pred križcem** nima več moči. To so spoznali sami zvesti pristasi neliberalnega loškega absolutizma . . . Ponudili so v tajni seji kompromis Huda je ta.

— **A nova smola!** Prezrli so uradništvo, poklicali ga niso k posvetovanju. Vsled tega užaljeni so se dvignili uradniki ter sami odločili v prvem razredu. Pognali so iz odbora zadnja dva najzvestejša častilca samopašnega loškega terorizma, ona dva stara odbornika, ki sta imela navado reči: „Kar Špelin, to sva, midva.“ . . . Ta je že hujša.

— **Najhujši udarec** pa se doživeli liberalci pri volitvi v gospodarski odsek. Kljub temu, da je g. Franjo Lah, — ki se je naprej bal, da bo spet „prišel“ v „Domoljub“ — svojemu sosedu na ljubo prav pridno skakal po mestu kot liberalni agitator, in kljub precejšnji klerikalni zaspanosti, treba je bilo le še dveh glasov, in liberalci bi bili izginili iz gospodarskega odseka, kakor sneg pred solncem. Po žrebu je izvoljen v go-

spodarski odsek kljub temu en član naše stranke. Ta je pa najhujša.

— **Nauk** za privržence loškega absolutizma: Vsaka pesem je nekaj časa lepa.

— **Nauk** za loške klerikalce: Železo je treba kovati, dokler je razbeljeno. V združitvi in samozavesti je moč.

— **Hvala Bogu!** Take so se oddahnili Nadteščani, pa tudi drugi farani, ko so zvedeli, da je stari prijatelj zaporov Zevnik spet bil počaščen z dve in pol letnim zaporom. V tem času bo lahko dobro premislil, kdaj je pred farno cerkvijo iz hudo bije mino zažgal.

— **Medvedje zopet strašijo** po naših gozdih. Pa tudi nižje — prav nad vasmi jih srečujejo ljudje.

— **Prva nedelja meseca oktobra** je bil zopet naš dan, ko je naše mlado izobraževalno društvo priredilo tretjo letošnjo veselico s petjem, deklamacijo in gledališko predstavo. To pot smo nastopili s šaloigro „Dr. Vsezna in njegov sluga Štipke Tiček“. Igralo se prav dobro. Posebno je pogodil svojo vlogo Štipko Tiček z njemu lastno živahnostjo in šegavostjo. Pa tudi drugi igralci so bili na svojem mestu. Prisvojili so si že za na oder potrebne rečnosti in sigurnosti, ker so nastopili večkrat, nekateri izmed njih že sedemkrat. Vilharjevo „Ljudmilo“ je lepo deklamiral član izobraževalnega društva.

— **Zlasti velik napredek** opazamo pri našem moškem pevskem zboru. V kratkem času se je prav dobro izuril. Če povemo, da je zapel „Adrijansko morje“, „Slovenec i Hrvat“, „Slovenec sem“, in vse to z občutkom in precizno, je s tem povedanega dovolj. Hvala za to gre požrtvovalnim fantom, zlasti pa marljivemu našemu gospodu pevovedji.

— **Udeležba** zadnji pot žalibog in bila posebna. Glavni vzrok je, ker se vsak boji prevelike vročine v gledališki dvorani. A ta strah je nepotreben, ker se zdaj itak ne pusti v dvorano več ljudi, kakor toliko, da je soba primerno napolnjena. Drugi vzrok pa je tudi ta, da nekateri še vedno ne znajo ceniti pomena kmetskih gledaliških predstav. A uprav to nas najbolj potrjuje v prepričanju, da izobraževalno društvo ne sme spati, temveč mora izobraževati.

Družba sv. Mohorja.

Naša družba sv. Mohorja je ostala letos nekako na isti višini kakor lani. Steje namreč vkup **83.572 udov**, 1026 manj kakor lani, dočim smo lani napredovali za 8540 udov. Razmerje udov po posameznih škofijah, oziroma krajih nam kaže ta-le pregled:

1. Goriška nadškočja	9436	(— 157)	udov
2. Krška škofija	6438	(— 33)	"
3. Lavantinska škofija	26682	(— 1277)	"
4. Ljubljanska škofija	33318	(+ 535)	"
5. Tržaška - koperska škof.	4356	(— 259)	"
6. Sekovska škofija	513	(— 44)	"
7. Somboteljska škofija	244	(— 67)	"
8. Zagrebska nadškočja	468	(— 15)	"
9. Senjska in druge dalmat. škofije	291	(+ 89)	"
10. Poreška škofija	131	(+ 18)	"
11. Djačkovska škofija	86	(+ 4)	"
12. Bo-niške škofije	204	(+ 11)	"
13. Videmska nadškočja	230	(— 8)	"
14. Razni kraji	402	(— 125)	"
15. Amerikanci	1518	(+ 245)	"
16. Afrika in Azija	255	(+ 57)	"
Skupaj	83572	(— 1026)	udov

Stevilka v družbenih „zlatih bukvah“, v katere s vpisujejo na novo vstopivši udje, je napredovala od 252.040 do **259.984**, torej je vpisanih 7944 novih udov.

501.432 Mohorjevih knjig bode letos romale med Slovence! Če dodamo to število onemu prejšnjih let, pridemo do števila **10.309.060 knjig**, reci: deset milijonov tristoindeset tisoč ter šestdeset knjig, katere je družba sama kot letna darila svojim udom razdelila od svojega ob stanka sem. Pri tem pa niso všteta mnoga pozneša naročila, ponatisi itd.

Dne 10. oktobra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali se bodemo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bodemo zaboje s knjigami po tej-le vrsti:

Škofije: 1. Ljubljanska, 2. Gviška, 3. Kiška, 4. Tržaška, 5. Lavantinska, 6. Razni kraji, 7. Amerika in Afrika.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avis“, pošljejo po nje na pošte ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prestora. **O d b o r.**

Drobtine.

Kakao. Kakor uči iskušnja, ni redovito uživanje kakovske pijače zdravju nikakor tako v prid, kakor so pogostoma mislili doslej. Ker ima v sebi čisto jako veliko toščice (časih nad 50%), povzroča kakao motenje v prebavi, da čutimo želodec nenavadno natlačen, da sme nenavadno hitro siti, da imamo manj slasti do jedi in da nas peče zgaga. Čreslovita snov, ki jo ima v sebi (kakaorot), povzroča v hitutega lenost v črevesu, pogostoma celo trajno zaprtost. Da se zaprečijo te nepravilike, pošilja staroznana firma Ivan Hoff pod imenom „kandol-kakao“ na trg izdelek, ki je najboljšega okusa in zaradi tesne združitve s sladom jako lahko prebaven ter naposled dokaj ce-

nejši od vseh drugih kakaovskih vrst. Ta združitev s sladom čgar lastnosti, tolikanj dragocene za zdravje, se priznavajo čimdalje splošneje, zmanjšuje toščatost tako izdatno (po analizi preizkuševališča na Dunaju z dne 21. oktobra t. l. 1933%), da se sme kandol-kakao resnično označiti kot malotošč in jako hasniv vsakemu organizmu. Ker ima obenem izredno mnogo živilnih snovi, je kandol-kakao v mnogih primerih važno živilo, zlasti za opravljanje nervoznih dispozicij, malokrvnosti itd. Kdor je vaje kakaovske pijače, temu se izvestno hitro prikupi kandol-kakao tako, da ga bo redno rabil, ker ustreza vsem zahtevam. Kandol kakao se že dobiva v vseh trgovinah s specerijskim blagom, vendar je treba paziti natanko na ime Hoff in zahtevati izrečno kandol-kakao.

Narodno gospodarstvo. Poštenjaki pri zavarovalnicah!

„Slovenski Narod“, ki se veže z vsakim tujcem, bodi si žid ali mohamedanec, da le škoduje sobratu in domači stvari, prinesel je meseca junija t. l. o naši domači „Vzajemni zavarovalnici“ članek edino le, da bi jo oškodoval in pomagal tujim zavarovalnicam, katere izvažajo denar v inozemstvo. Bil je to pravcati konkurenčni članek, ki je pripuščal vprašanje: „Kako plačilo neki dobo slovenski list, da se poteguje s tako vneto za ptuce?“

No, dobil je odgovor v „Slovenca“ in v našem listu in se ni več oglasil. Ker se je pa mnenje razširilo da bi bil zastopnik Feniksa ta navedeni članek zakrivil, je le ta po časnikih razglasil, da noče s tako ničevim pisarenjem opraviti imeti. Pravi proizvođač dopisa si pa ni dal še miru, marveč preskrbel je, da je narodna tiskarna ponatisnila članek na posebne lističe in jih je razposlal skrivoma po deželi. Ker se je to zgodilo, ne da bi bile oblasti o tem obveščene, je bil obsojen odgovorni tiskar na 2 dni zapora.

Na ta način je zlorabil pisec tiskarno in delavca edino le, da oškoduje pošteno domačo podjetje.

Kdo pa je tisti človek, ki tako lumparsko, zavratno nastopa? vprašajo naši somišljeniki. No, ta se je skrtil za druge, a gotovo je to zastopnik kake druge zavarovalnice, sicer bi se ne zanimal za to vprašanje. Gotovo je tudi, da stoji v neposredni zvezi s „Slovenskim Narodom“ in „Narodno tiskarno“, drugače bi mu ne bilo mogoče zlorabiti slovenskega lista v korist tuje konkurence, in izpeljati neprizadetega človeka

v kazni. Gotovo je pa tudi, da je to človek brez poštenja in značaja — (izvržek človeštva bi pisal „Slovenski Narod“). No, mi ga ne bomo iskali, sramuje naj se sam!

Prav taki ljudje, ki hočejo ponižati domače podjetje, pa hočejo na drugi strani dobro ime „Vzajemne zavarovalnice“, ki si ga je prislužila s poštenim postopanjem izkoriščati, kajti čestokrat varajo zastopniki ptujih, pri nas poslujočih zavarovalnic naše pošteno ljudstvo s pretvezo, da sprejemajo zavarovanja za našo domačo zavarovalnico, v istini služijo pa ptujcu. Ko pride potem zavarovalna policia v hišo, se šele prepriča zavarovanec, da je nesramno ogoljufan. Take goljufige so se dokazale že opetovano pri sodiščih. Za danes bodi vsem tako prevaranim in spleh občinstvu jasno povedano, da taka zavarovanja nimajo veljave, pošljite jim pole nazaj in ako grezé s tožbo, tirajte jih pred sodišče, da se jim tam pokaže njih poštenost.

V prihodnjic prijavimo vsak slučaj nepoštenosti posebej in tacih je v obilici.

Tržne cene.

Semena: Domača detelja novo blago K 50.— do K 55.—; nemška detelja (lucerna) K 125.— do K 135.—; gorenjska repa K 84.— do K 86.—; laneno seme, domače ozimno K 13 50 do K 14 50; konopno seme K —.— do K —.—; kuminovo seme K —.— do K —.—.

Fižol: Rudeči ribniški K 12.— do K 13 25; rudeči Hrvat K 12.— do K 14.—; prepelicar (koks) K 13.— do K 14.—. (Vse cene semen in fižola veljajo za 50 kg blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj in sicer novo blago.)

Krompir 50 kg K 5.—.

Suho češplje: v dimu sušene K —.— do K —.— brez dima sušene K 18.— do K 19.—

Oreh domači: K 14.— do K 15.—

Ječice nove: K 4.— do K 5.—

Med s čebelami: po K 35.— do K —.— za 50 kg

Kože. Goveje, težke nad 40 kg po K 50.— do K 52.—.

„težke od 30 do 40 kg „ 44.— „ 46.—.

„ lahke „ 42.— „ 44.—.

(Te cene veljajo za 50 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih strogov vred.)

Bikove kože po K —70 za kg.

Telečje kože: K —65 za kg.

Kozličeve kožice po K 1 25 do K 1 30 za kg.

Svinjske kože: Čiste brez napak K 40.—

Druge vrste K —28 do K —30 za kg.

Kože lisic po K 9.— do K 10.—

„ kun belic „ 28.— „ 30.—

„ rumenic „ 34.— „ 36.—

„ dihurjev „ 6.— „ 6 50

„ vidr „ 24.— „ 25.—

Kože zajcev po K 50.— do K —.— za 100 kom.

Pepelika (potoš) po K 32.— za 50 kg.

Žito. (Tržne cene za mesec april. Veljajo za trgovce, ki kupujejo blago po teh cenah. Vse cene so zaračunane za 100 kg. blago postavljeno v Ljubljani. Za drobno prodajo pa veljajo cene po pogodbi.)

Ogrska pšenica K 20.—; hrvatska K 18.—;

kranjska K 18.—; rž K 17 00; ajda K 17.—;

ječmen K 16 00; proso K 19.—; korusa (ameri-

kanaska) K 16 40; činkvantin K 19 00; oves

(domači) K 18.—; oves ogrski K 19.—; oves

hrvatski K 18.—.

Za smeh in kratek čas.

Besedni uganki.

I.

Dvanajst nas bratov hodi križemsvet, odide eden, pride drugi spet. — Ne maram jaz za mrzli zimski čas, po zimi mene nikdar ni pri vas; in, če se malo pobahati smem, ime — čuj — moje daje se celo ljudem. Kako pa, bratec, meni se veli, lepo te prosim jaz, ugani ti!

Ko jaz v deželi bivam vaši, pri vas goduje god svetnica, ki materam je zavetnica, poznajo vsi ljudje jo vaši. Poznaš, vem dobro, tudi ti jo, ko v tej uganki rešil si jo.

Če združiš pa obe imeni, v besedi zgovoriš jih eni, kaj neki pa sedaj dobiš? Ime spet žensko zgovoriš.

II.

Stiri črke prav izberi, pa dobiš ime svetnice; njeno te ime prelepo vselej spomni na cvetice.

Jakoba poznaš očaka. Sedem let je služil zvesto, da prisluzil bi v plačilo si izvoljeno nevesto. Oče njen ga je prevaril, drugo hčer mu dal za ženo. — Veš, kako se imenuje?

Združil boš besedi v eno, pa dobiš ime boš žensko, ko je prvemu enako je popolno po pomenu. Imenaj ime mi tako!

Kdor obe prav reši in bo izžreban, dobi za nagrado lepo knjigo.

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:

I Netopir. II Misijonar — milijonar.

Nagrado je dobil:

Martin Grlic, železniški čuvaj na Zidanem mostu.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dné 2. novembra 1905.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj toličke v sebi, je torej najlaže prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Pristen samo z imenom

Ivan Hoff

in s levo varstveno znamko

Zavojci po 1/4 kg 90 vinarjev

1/2 50

Dobiva se povsod.

Izšle so:

ČRTICE.

30 povestij iz našega ljudstva. Spisal Ivan Baloh. Cena 1 krona, po pošti 10 vin. več. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Knjiga se dobiva pri pisatelju v Mengšu na Gorenjskem. 2021 D (3-2)

Koverta s firmo in trgovske račune priporoča

Katoliška tiskarna

Loterijske srečke.

Junaj.	7 oktobra	89	69	82	51	23
Gradee.	7. oktobra	20	34	72	43	58
Črat.	14. oktobra	83	60	67	25	24
Line.	14 oktobra	51	37	88	75	11

Cunard Line.

Najprimernejša, najcenejša in dobra vožnja iz

Ljubljane v Ameriko.

Je in ostane preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „Cunard Line“ to je gotovo in se ne da vtajiti. Veliki moderno opravljeni snažni parniki te družbe odhajajo iz Trsta vsake 14 dni. Pouk in vozne liste daje oblastveno potrjeni zastopnik Andrej Odlasek, dosluženi uradnik državnih železnic in hšni posestnik v Ljubljani Stomakov ulice št. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega. Kdor želi več pojasnila, naj tu pismeno povpraša ali pa pride osebno v pisarno. Po kolodvorih in cestah nikdo ne čaka in tudi na druge silne načine nihče ne vabi.

Prepričajte se! Najboljše in naj-novejših vrst **gepeljnih motore, mlatilnice in slamoreznice, trombe, cevi, klinje in žage** dobite v skladišču

Fran Zemana, Ljubljana
Poljanska cesta 24. 1778D 12-4

Hranilnica in posojilnica za Kandljo in okolico

(reg. zadruga z neomejeno zavezo)

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 1/2 %

Obresti se pripisujejo koncem enega leta brez posebnega naročila.

Rentni davek plačuje posojilnica sama, ne da bi istega odtegovala vlagateljem.

2003 5-2

gld. 1'50

gld. 2'—

Prave Roskopf-ure

6 mesecev na poskušnjo.

Nikelnasta ali jekl., sist.

Roskopf gld. 1'50

Strapaz-Roskopf's plomb . . . 2'—

Z dvojnim plaščem 3'40

Zlato-Double (kak. zlato) . . . 3'50

Prava srebrna z enojnim plaščem 3'—

Z dvojnim plaščem 4'—

S tremi močnimi plaščmi 5'—

Navedene ure z relif-sliko Dev. Marije, dalje državnim orlom, oračem in knjem 10 kr. več.

Stenska ura z godbo.

71 cm visoka, igra sama najlepše pesmi, valčke in koračnice. gld 6.—

Brez godbe. 4'—

Z bitjem 4'50

Z bitjem, podobnim zvonovim 5'—

Nikelnaste bušilke 1'—

Z dvema zvoncema 2'—

Z godbo 4'25

Ure s kukavico 3'40

gld. 3'—

gld. 5'—

Prava srebrna remontoir-ura

c. kr. puncirana

za gospode, dame in dečke.

Z enojnim plaščem gld. 3'—

Z dvojnim 4'—

S 3 zlatimi robovi 5'—

S 3 močnimi plaščmi 6'—

14 kar. zlata od 8'—

14 kar. zlate verižice od 10'—

Srebrne verižice od —'90

Uhani in prstani v največji izberbi po tovarniških cenah.

„Pri veliki tovarni ur“, Maks Böhnel, urar, Dunaj IV., Margarethenstrasse 38.

(2) Dobavitelj c. kr. državnih uradnikov, Ustanovljena 1840. Zahtevajte moj velik cenik, s 1000 slikami zastoj in poštine prosto. 1997

Pozor! Citaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

BOLESTNOM ZDRAVLJE. SLABOMU JAKOST.

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzolino in vse druge bolezni, ki vsled

mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron: zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 103, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzjetjem. 1421 D 10-5

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **12 stekleničic** (1 ducat) **5 K**, **24 stekleničic** (2 ducata) **8 K 60 v**, **36 stekleničic** (3 ducati) **12 K 40 v**, **48 stekleničic** (4 ducati) **16 K**, **60 stekleničic** (5 ducator) **18 K**. Manj od 12 stekl. se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi v vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hrupavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste slime ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **2 originalni steklenici 3 K 40 v**; **4 originalne steklenice 5 K 90 v**, **6 originalnih steklenic 8 K 20 v**.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 103, Slavonija.

Čitaj! Naročil Ne bo Ti žali

Za glđ. 1'30

se pošlje vsakomur po povzjetju 1 par modnih čevljev za gospode
1 : : : : dame
1 : : : : deklice
1 : : : : otroke
lepo opravljene za to letno dobo, in še en par lepih šap. Vseh 5 parov le za glđ. 1'30. Razprodajalci znižane cene.

Vvoz in izvoz **J. Ebersohn, Dunaj VII., Kaiserstrasse 117/5. 2102 D 1-1**

Ugodna prilika!

Zaradi preselitve se prodva v prijetnem kraju na Dolenskem 2104D 3-1

lepo posestvo

enonadstropna hiša, v kateri se nahaja že več let prodajalna, hlev za pet glav, svinjak, kozolec (topler), vodnjak, dve njivi, lep del gozda. Cena 8500 K. Natančnejša pojasnila daje posestnik na Jami štev. 34, p. Dvor pri Žužemberku, Dolensko.

Cestar

se sprejme za občino Doljenja in Gorenja Šiška.

Prošnje se vložijo na okrajni cestni odbor v Št. Vidu nad Ljubljano.

Anton Belec, 2107 D 2-1 načelnik.

Suhost
Demotogen

Edino izborno kreplilno in okrep. sredstvo, porabl. od mnogih zdravnikov glasom sprič. v lastn. rodbinah pri **suhosti, belici, slabokrenosti, nervoznosti, slabosti** i. t. d. Izredno dobro sredstvo je Demotogen, ako se hoče doseči prejšnja **dobrota**. V šestih tednih 30 funtov konst. Z 11 najvišjimi odlikami, tudi „Grand Prix“ odlikovan. Strogo rečno, prekosi dokaz. vsa demot. redilna podob. sredstva, tudi ona krič. hvalis. Vel. izv. zavoj le kron 2-50, štirji zavoji franko. — Razpošilja centrala: **Balzar, Dunaj III, Hauptstrasse 50.** Telefon 5937. Prodaja **Brandeis, Dunaj I, Wehburggasse 22.** Brošure in prospekte zastoj. Tudi v lekarnah in drugerljah zahtevaj izrecno Demotogen, vse drugo enako odločno zavrnj.

1904 D (3)

Prava tula - Roskopf - s sidro-

remont. ura, z dvojnimi pokrovi in 3 prav močnim tula - plačji z Roskopfovimi kolesejem na sidro

le glđ 5.

Tula okov. ur je fin email, in ima mnoge umetn. izvir. športne in lovške slike. Koleseje preciz. Roskopfov s sidro, 36 ur idoke. 2 letno pisмено jamstvo priloženo vsaki uri. — Cena primerna Tula ali zlat. dvojbe dvojn. ali časniška veržica glđ 1'50 komad. Razpošilja te po povzjetju. Za nepotrjeno denar nazaj. Zamena dovoljena. 1905 D 40-3

Josip Spiering, Dunaj, I., Post-Gasse 2/15.

378 D 20-14

Samo 6 dni!

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez **Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.**

Veljavne vozne liste in brezpl. pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v **LJUBLJANI, Dunajska cesta 18,** nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Prosim, zahtevajte

zastoj in prospekte in vzorce o najboljših štajerskih lodnih za gospode in gospe

za lov, gozd in turistiklo, kakor tudi o vseh vrstah modnega blaga za oblike za gospode in dečke, površnike, zimске sukne, od najcenejših do najfinjših vrst od kot rečne znane prve finceze ekspozitne tvrdke za loden **Fincene Oblack, c. in kr. dobavitelj sukna, Gradec, Murgasse 9-7.**

1903 D 6-3

Stanje vlog 31. avg. 1905: Preje: **Gradišče 1, sedaj: Denarni promet 31. avg. čez 11 milijonov kron. Kongresni trg 2, I. I. 1905: čez 37 milj. kron.**

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po **4 1/2%** brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih **4 K 50 h** na leto.

Stanje vlog 31. avgusta 1905: K 11,531.564-77. Denarni promet do 31. avgusta 1905: 37,419.749-55.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštomhranilnične položnice na raspolago.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1905.

4 D 12-12

Dr. Ivan Susteršič, predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar, podpredsednik.

Odbojniki:

Anton Belec, posestnik, podj. in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano, **Josip Jarc,** veleposestnik v Medvodah, **Dr. Andrej Karlin,** stolni kanonik v Ljubljani, **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani, **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju, **Ivan Kregar,** svet. trg. in obrtne zbornice v Ljubljani, **Francišek Leskovic,** zasebnik in blagajnik Ljudske posojilnice, **Ivan Pollak,** tovarnar v Ljubljani, **Karol Pollak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani, **Greg. Slibar,** župnik na Rudniku.

Javna zahvala.

Jaz podpisani **Jakob Kernič** iz Iške - vasi odpeljal sem se 22. avgusta v Ameriko. V Novem Yorku sem bil vsled svoje **neprevidnosti, ker nisem imel naslova, kam da potujem,** komisijsko zavržen. 2105 D 1-1

Agencija **Hamburg - Amerika Linie** v Ljubljani, Dunajska cesta 31, katera me je odpravila, je bila tako dobrosrčna, da mi je povrnila velik del mojih stroškov, za kar se ji najtopleje zahvaljujem in jo ob enem vsim rojakom potujočim v Ameriko najbolje priporočam.

Iška - vas, dne 9. oktobra 1905.

Jakob Kernič.

Hočete imeti čedno vežo in hodnike v hiši? Oskrbite si **cementne plošče**

katero dobite po nizkih cenah, kakoršnih niste vajeni, v raznih barvah in vzorcih po 3 do 6 K loco Ljubljani za 1 m².

Cementne plošče so izvrsten tlak za cerkve, zakristije, za kuhinje; močnejše tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkv.

Dalje priporočamo podjetnikom in slavnim cestnim odborom **cementne cevi** (10-40 cm notranje svetlobe) in drugo cementno blago.

Andrej Zajc

cementarna na Pešati, pošta Dol (Lusttal).

Vzorci v naravi na zahtevo!

Zahtevajte pri nakupu

1321 D 18-8

Schicht-ovo štedilno milo

Varstvena znamka

Doblva se povsod!

JURIJ SCHICHT, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

z znamko jelen.

Ono je

zajamčeno čisto lu brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

1980 D 24-21

Nizke cene!

Ernest Hammerschmidt - a nasl.

Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin,

LJUBLJANA, Valvasorjev trg 6, Prešernove ul. 50.

Velika zaloga poljedelskih strojev in orodja.

Izvrstna prilika potovanja v

Ameriko

je sedaj črez

Hamburg

z največjimi parobrodoma, s katerimi je sigurnost vožnje najpopolnejša ter zibanje parobroda skoraj popolnoma preprečeno. Se več poveže številke o obsežnosti novih parnikov, katera se imenujeta

prvi: **Amerika**, 690 čevljev dolg, 74 širok, 54 globok, nosi 22.250 ton
 drugi: **Kaiserin Augusta Viktoria** „ „ „ 25.000 „

toraj vsak še enkrat večji kakor veliki parniki, ki obsegajo samo po 8-12.000 ton. — Vožnja preko oceana samo okoli 7 dni. Potniki odhajajo ponedeljek, torek in četrtek vsakega tedna iz Ljubljane.

Na željo pošilja natančni poduk brezplačno zastopnik Hamburg - Amerika Linie

Fr. Seunig, Ljubljana

Dunajska cesta št 31.

775 D 17-13

O joj!

Zadušil me bo ta hudi kašelj!

Proti kašlju, hripavosti in zlezi naglo in gotovo učinkujejo

Eggerjeve pastile

1996 za prsa. D 2

Izboren okus imajo in ne motijo teka.

Škatljica 1 K in 2 K.

Škat. za poskus 50 v.

Dobivajo se v vseh avstrijskih lekarnah.

Hura!

Eggerjeve pastile so me naglo osvobodile.

Ceno Čaško posteljno perje

5 kg novega skubljenega K 9'60, bolj šega K 12'—; belega, lake mehkega, skubljenega K 18'—; kron 24'— snežnobelega, mehkega, skubljenega K 30'—; kron 36'—.

Posiže se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrnitvi poštinih stroškov.

€ sedik Sachsel, Lebes 159 p. Pizen na Češkem. 1793 D 6-6

Prava Cirl in Metodova kavina primes
 katero priporoča
 Prva Jugoslovanska tovarna za kavine surrogate v Ljubljani.

1 D 12-11

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesionirana potovaina pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice 41

(18-13) (na dvorišču.) 468 D

„Amerika“.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Pozor Amerikanci

in vsi, ki prihajate v Ljubljano, na novo trgovino in zalogo izgotovljenih

moških in ženskih oblek

domačega izdelka. Velika zaloga sukna, obuval, srajc, klobukov, kovčegov (kofrov), robcev, šerp itd. po zelo nizki ceni. Trgovina se nahaja tik dobro znane Tišlerjeve gostilne v Kolodvorskih ulicah 26. Kdor je kupil enkrat, pride vedno rad.

278 D 24-16 Marija Rovšek, trgovka.

Popolno prepričanje,

da je lekarnarja

Thierry-a Balsam in centif. masilo

1903 D 24-23

p. vseh notr. boleznih, influenc, katarih, krčih in vnetjih vseh vrst, slabostih, motenju v prebavi, ranah, abscesih in telesnih poškodbah itd. nedosežno varno sredstvo. Vam pojasni pri naročilu balsama ali na željo posebej brezplačno posilana knjižica s tisoč izvir. zahvalnih pism kot domači svotovalec. 12. maj. ali 6 dvojnih stekl. balsama 5 kron. 60 malih ali 30 dvojnih steklenic K 15. — Dva lončka centifoljakega masila franko 5 K 60 v. Prosim nasloviti na lekarnarja A. THIERY v Pregradi pri Bogati-Slatini. — Posar. in razprod. posarjanj se sodnjakto zasiedujejo.

Iz proste roke se proda posestvo

obstoječe iz hiše, novega hleva za 6 konj in 7 goved, njiv za 20 mernikov posevke, travnika 4 orale in gorda pri hiši. Zraven hiše je tekoča voda. Lahko se kupi tudi žaga, ker so v bližini bogati smrekovi gozdi. To posestvo se da event. tudi v najem za 8 let. Več se poizve pri Lovru Mulej, trgovcu, Spodnja Lipnica 27, p. Kamna gošta 1808 D rica. 3-3

Ženitbena ponudba.

Mladenci srednje starosti, izvežban v čevlji, obrtu, vseskozi lepega vedenja, se želi poročiti z dekletom dobrih katoliških starišev, ki bi imela 2-300 gld gotovine in bila stara 20-30 let. Sme biti tudi vdova brez malih otrok. — Naslov pove upravn. „Domoljuba“, 1900 D 3-3

Suhe jedilne gobe

(Ia. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20-25 kg. **A. Šmyra**, Dunaj 17, Elterleinplatz 7. 1333 D 20-8

Slovenska dekleta

naj se ob dehodu na Reko zaupno obrnejo na posredovalnico za službe Ana Klavžer, Via Andrássy 1. 1994 D 1-1

Friderik Hofmann-a naslednik.

Franc Keber

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino
Dunajska cesta št. 12, Ljubljana.

Pr poročam svojo bogato zalogo natančno preizkušenih žepnih ur, na pr. zlatih, srebrnih, nikelnastih in jeklenih. Raznovrstnih stenskih ur. 1135 14-10

V veliki izbiri verižic, obeskov, poročnih in drugih prstanov, uhanov, murčkov, zvezdic.

Za vsako uro se 2 leti jamči.

Lepa

priložnostna darila!

Krasna darila za raz. prilike kakor ure, verižice, križce, obeske, prstane, zapetnice, sploh narazličnejšo zlatnino in srebrnino v modernem secesijonističnem slogu po najnižjih cenah priporočila po n. občinstvu.

Fran Čuden

urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice, filijalka na Mestnem trgu.

Novi ceniki tudi po pošti brezplačno. 256 52-37

Katol. tiskarna

priloga
vizitke, koverta, pisma s firmo itd.

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno napravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja, in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je **dr. Rose balzam za želodec** iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI.

1/2 steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-Ja v PRAGI, c. in. kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti vpošiljavi K 2 56 se pošlje velika steklenica in za K 1 50 mala stekla na vse postaje avstro-ogerske monarhije poštne prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, a Ljubljani se dobiva pri gg. lekarjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschláger, J. Mayr. 431 b (20-12)

Slovenci!

le v domačo trgovino

pri 479 D 19-15

sv. Cirilu in Metodu sv. Cirilu in Metodu

v Ljubljani, Lingarjeve ulice 1
nasproti loteriji

kjer se dobiva fino moško sukno, naj-novejše volneno blago za ženske obleke. Najnovejše rute vseh vrst. Bela in rujava kotenina

po zelo nizkih cenah.

Poštena in prijazna postrežba.

Izjava.

Jaz Jernej Ferlan, posestnik v Dolenji Dobravi pri Škofji Loki, obžalujem in preklicujem besede, s katerimi sem žalil gospoda Vekoslava Pelc, revizorja „Zadružne zvezte“, izjavljam, da sem le zapeljan izustil te žalitve ter se gosp. Pelcu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

2106 D 1-1 Škofja Loka, dne 6. oktobra 1905.

Jernej Ferlan.

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad: nad 20 milijonov K. okroglo 700.000 K

Mestna hranilnica ljubljanska

v svoji lastni hiši v Prešernovih ulicah.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunala vlagateljem. 3 D 12-11

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega sklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4%, % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33. letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4%, % do 5%.

Cementna zarezna stresna opeka iz portland-cementa in peska

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin. Glince pri Ljubljani.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1 10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., presičevi in gornji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 45 kr.

Salame dunajske po 80 kr., a la krakovska fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1 20 a la og ske, trde po gld. 1 60, ogrske fine po gld. 1 80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 krajcarjev.

Slivovka, brinovec, pristen liter po gld. 1 20. — To priznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil 170 D (4)

Janko Ev. Siro v Kranju.